

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operational Capital Uman 2014-2020

Axa prioritara 6 - Educație și competențe;

Prioritatea de investiții – 10.i. Reducerea și prevenirea abandonului școlar timpuriu și promovarea accesului egal la învățământul preșcolar, primar și secundar de calitate, inclusiv la parcursuri de învățare formale, nonformale și informale pentru reintegrarea în educație și formare

Proiect: Cod apel: POCU/665/6/23 Cod proiect 135363

Titlul proiectului Abilitati Dobandite prin Scoala in judetele Caras-Severin si Mehedinti

Beneficiar: Inspectoratul Școlar Județean Caras Severin

Studiu privind cauzele abandonului școlar

în cadrul proiectului

Abilități Dobândite prin Școală în județele

Caraș-Severin si Mehedinți

POCU/665/6/23 Cod proiect 135363

Cuprins:

CAPITOLUL 1. CONTEXT STRATEGIC	3
1.1 CONTEXT NAȚIONAL	9
1.2 CONTEXT SECTORIAL ȘI INSTITUȚIONAL	13
1.3 REZULTATE EDUCAȚIONALE	16
1.4 FENOMENUL PĂRĂSIRII TIMPURII A ȘCOLII	19
1.5 FACTORI CARE DETERMINĂ PĂRĂSIREA TIMPURIE A ȘCOLII	28
1.6 PRINCIPALELE GRUPURI AFLATE ÎN SITUAȚIE DE RISC DE PĂRĂSIRE TIMPURIE A ȘCOLII ÎN ROMÂNIA.....	30
CAPITOLUL 2. ACTORII ȘI INIȚIATIVELE PTȘ ÎN ROMÂNIA	32
2.1 INSTITUȚII CHEIE CE ACȚIONEAZĂ ÎN DOMENIUL PTȘ	33
2.2 POLITICI EXISTENTE ȘI CADRUL LEGAL.....	38
CAPITOLUL 3. CADRUL ȘI PRINCIPII DIRECTOARE ALE STRATEGIEI PENTRU REDUCEREA PTȘ	44
3.1 PREVENIRE, INTERVENȚIE ȘI COMPENSARE.....	45
3.2 PRINCIPII DIRECTOARE.....	47
CAPITOLUL 4. METODOLOGIA CERCETĂRII	51
4.1 OBIECTIVE	52
4.2 POPULAȚIA CERCETĂRII	53
4.3 INSTRUMENTELE CERCETĂRII	54
4.4 VARIABILELE CERCETĂRII	55
CAPITOLUL 5. ANALIZA ȘI INTERPRETAREA DATELOR. CONCLUZII	57

CAPITOLUL 1. CONTEXT STRATEGIC

Părăsirea timpurie a școlii (PTȘ) este definită în România ca procentul tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani care au finalizat cel mult nivelul secundar inferior (echivalentul clasei a opta) și care nu mai urmează nicio altă formă de școlarizare sau formare profesională¹. În ultimii zece ani, rata de PTȘ în România a scăzut constant și România își propusese să atingă ținta de 11,3% în 2020. Totuși, rata PTȘ a crescut, fapt ce a coincis cu criza financiară globală din 2008-2009, anulând progresul anilor anteriori. Rata PTȘ a fost de 17,3% în 2013, plasând România în urma a numai patru țări cu rate ale PTȘ mai mari: Italia, Portugalia, Spania și Malta.

Părăsirea timpurie a școlii are implicații sociale și economice importante. PTȘ este un factor major care contribuie la excluziunea socială ulterioară în viață. Tinerii care părăsesc prematur școala sunt mai predispuși riscului asociat șomajului sau al celui de a câștiga mai puțin odată ce găsesc un loc de muncă. Estimările legate de competențe necesare în Europa sugerează că, pe viitor, doar 1 din 10 locuri de muncă va putea fi accesat de o persoană care a părăsit timpuriu școala. Iar această problemă generează o serie de costuri publice și sociale, sub forma unor venituri și a unei creșteri economice mai mici, a unor venituri fiscale mai reduse și a unor costuri mai ridicate pentru serviciile publice, cum sunt cele din sănătate, justiție și plata prestațiilor sociale.

În contextul declinului rapid al populației, părăsirea timpurie a școlii va compromite perspectivele de creștere pe viitor ale României. România se confruntă cu provocări la nivelul populației, care necesită un echilibru între reformele de politică în educație și în economie. Populația României a scăzut semnificativ în ultimele două decenii, din cauza ratei scăzute a nașterilor și a emigrării, și îmbătrânește rapid. Dacă se mențin previziunile actuale, numărul total al copiilor de vârstă școlară și al tinerilor va scădea cu 40% până în 2025². În contextul declinului demografic, amploarea fenomenului PTȘ în România relevă faptul că mulți tineri din

¹Cei care au finalizat învățământul obligatoriu, ceea ce, conform legii românești, înseamnă clasa a zecea, nu vor fi incluși în măsurile privind PTȘ, chiar dacă nu și-au finalizat studiile din învățământul secundar superior (clasele a 11-a și a 12-a)

² Comparativ cu nivelurile din 2005

rândul populației școlare părăsesc sistemul de învățământ fără a deține abilitățile și formarea solicitate pe piața muncii. O dată aflați în incapacitatea de a se angaja, mulți tineri abandonează piața muncii, ceea ce determină scăderea contribuției acestora la creșterea economică a țării. Mesajul este clar: o țară a cărei rată de PTȘ este ridicată se va confrunta cu probleme legate de forța de muncă și șomaj, de coeziune socială și de competitivitate în general.

Reducerea PTȘ este esențială pentru atingerea mai multor obiective europene și naționale cheie. Este important să fie luate în considerare obiectivele identificate de strategia Europa 2020: creștere inteligentă, prin îmbunătățirea nivelurilor de educație și formare și creștere incluzivă, prin sublinierea PTȘ ca factor de risc major pentru șomaj, sărăcie și excluziune socială. Inclusiv obiectivul de creștere susținută, care pune accent pe eficiența resurselor, sustenabilitatea și competitivitatea mediului este afectat de PTȘ, care va compromite competitivitatea oricărei economii dacă nu este ținută sub control. Îmbunătățirea abilităților cetățenilor și reducerea părăsirii timpurii a școlii continuă să fie prioritățile cheie ale României. România susține principiul egalității de șanse în educație, indiferent de caracteristicile individuale. În acest sens, provocarea țării este de a îmbunătăți performanța educațională în rândul tuturor copiilor pentru a satisface cerințele unei economii bazate pe cunoaștere.

Cauzele părăsirii timpurii sunt multiple și diverse: lipsa accesibilității în general și a adaptării rezonabile în învățământ, lipsa tehnologiilor de acces și a tehnologiilor și dispozitivelor asistive în procesul de învățământ, insuficiența serviciilor de sprijin oferite, lipsa transportului adaptat, slaba conștientizare a familiei cu privire la importanța dezvoltării potențialului copilului/tânărului cu dizabilități, atitudini discriminatorii sau negative cu privire la incluziunea școlară a copiilor și tinerilor cu dizabilități și/sau cerințe educative speciale și altele.

În România, părăsirea timpurie a școlii predomină mai ales în rândul anumitor grupuri aflate în situație de risc, în special tineri din comunitățile rurale, tineri provenind din familii cu venituri modeste, romi și alte minorități și elevi care au repetat cel puțin un an sau care au abandonat școala. PTȘ este o problemă pregnantă, mai ales în mediul rural.

La nivelul învățământului secundar, rata de abandon a fost de 1,5 ori mai mare în școlile din mediul rural, decât în cele din mediul urban. Elevii săraci rămân în urma celor mai înstăriți, iar accesul lor la învățământul secundar superior și post-secundar este limitat. Această discrepanță conține și un factor spațial important, din moment ce o mare parte dintre familiile sărace provin din două dintre cele mai sărace regiuni: nord-estul și sud-vestul României. Elevii de etnie romă se află în situație de risc din cauza condițiilor precare de trai și a sărăciei; situația este și mai gravă pentru fetele de etnie romă, în parte din cauza tradițiilor culturale. Cu toate acestea, lipsa unor statistici de încredere privind situația romilor în general este un obstacol important pentru estimarea corectă a magnitudinii acestei probleme. Elevii cu cerințe educaționale speciale și elevii din alte minorități sunt, și ei, în situație specială de risc de părăsire timpurie a școlii. Ratele de repetenție, unul dintre cei mai importanți predictorii ai PTȘ sunt mari în România, mai ales în rândul băieților și al elevilor din mediul rural din școlile din învățământul secundar inferior.

Ratele de abandon școlar constituie o problemă serioasă. Rata PTȘ aproape s-a dublat în rândul elevilor din învățământul profesional și tehnic între anii școlari 2009-2010 și 2010-2011. Această creștere este explicată, în mare parte, de criza financiară. Un efect a fost demotivarea elevilor cu performanțe scăzute, care s-au confruntat cu un risc mai mare de a abandona școala, decât de a finaliza programul de studii în care erau deja înscriși și, acest fapt, a contribuit la creșterea procentului de tineri șomeri, neînscriși în nicio formă de educație sau formare (numiți și NEET).

Elevii din România părăsesc timpuriu școala din diferite motive, inclusiv a unor factori de natură personală, familială, școlară și socială. Datele internaționale privind PTȘ indică faptul că, în mod tipic, există mai mult de un factor care determină tinerii să părăsească timpuriu școala. În general, este rezultatul unui proces progresiv și cumulativ de scădere a implicării. Din punct de vedere al cererii, PTȘ poate fi declanșată de: probleme personale, de sănătate sau emoționale etc. cu care se confruntă tinerii. Totodată, PTȘ poate fi asociată cu mediile cu

probleme socio- economice sau familiale ale elevilor. În cazul unora dintre tineri, costul de oportunitate de a rămâne în școală este prea mare și, în acest context, pornesc în căutarea unui loc de muncă sau a altor oportunități specifice în afara școlii. Factorii privind oferta explică, de asemenea, fenomenul PTȘ. Accesul limitat la învățământul de calitate sau la forma de studiu preferată îi poate determina pe tineri să abandoneze. Problemele cu mediul școlar sau disciplinele de studiu, în special relația cu cadrele didactice și cu alți elevi sunt, de asemenea, importante.

Actorii interesați la nivel central, regional și local conștientizează problematica PTȘ, dar activitățile de guvernare și coordonare ale acestora rămân o provocare. Ministerul Educației și Cercetării Științifice (MECS) este actorul cheie, atât în formularea, cât și în implementarea politicii, cu toate că numeroase instituții sunt implicate în implementarea intervențiilor privind PTȘ, inclusiv alte ministere, inspectoratele școlare județene, școlile, ONG-urile, autoritățile administrație publice locale și alte instituții. Răspunsurile acestor instituții rămân în mare parte necoordonate și interacționează prin rețele complexe, adhoc. Numeroase activități privind PTȘ au fost implementate de MECS (OI POSDRU) în perioada de programare anterioară (2007-2013) prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU) și ele au servit drept lecții importante în vederea proiectării runde următoare de programe privind PTȘ. Cu toate acestea, este limpede că PTȘ impune un răspuns pe termen lung, un angajament susținut, alături de o coordonare puternică din partea tuturor actorilor cheie.

În România există o strategie națională pentru reducerea PTȘ, pentru a asigura o abordare coerentă și coordonată, concomitent cu atingerea țintelor ambițioase ale agendei naționale și ale strategiei Europa 2020. Conform recomandărilor Consiliului European, o strategie completă pentru reducerea PTȘ ar trebui să combine măsuri de prevenire, intervenție și compensare și să se concentreze, mai ales, pe intervenții la nivelul școlilor și al elevilor. Măsurile de prevenire sunt menite să reducă riscul de părăsire timpurie a școlii înainte de debutul problemei, prin asigurarea unei baze solide, timpurii, copiilor, în vederea dezvoltării potențialului și înlesnirii procesului de integrare în mediul școlar. Măsurile de intervenție au rolul de a preveni și/sau corecta fenomenul părăsirii timpurii a școlii prin îmbunătățirea calității

educației și formării profesionale la nivelul instituțiilor de învățământ, prin reacționarea la semnele de avertizare timpurie și prin furnizarea de sprijin specific elevilor sau grupurilor aflate în situație de risc de PTȘ. Măsurile de compensare sunt menite să îi sprijine pe cei care au părăsit școala timpuriu pentru a reveni în educație, oferind rute de reinserție în învățământ, de formare profesională și de dobândire a unei calificări.

Strategia propusă are în vedere, în principal, grupurile care sunt supuse celui mai mare risc de a părăsi timpuriu școala. După cum am menționat mai sus, câteva grupuri sunt supuse unui risc ridicat de părăsire timpurie a școlii, pornind de la o combinație de factori cerere-ofertă. Grupurile vizate, în principal, de această Strategie includ: (i) copii și tineri care se vor încadra în grupa de vârstă 18-24 de ani în 2020; (ii) copii și tineri din familii cu statut socio-economic scăzut (sărace); (iii) copii și tineri din zonele rurale; și (iv) copii și tineri romi și alte grupuri marginalizate sau subreprezentate. Orice strategie care eșuează în prioritizarea sprijinului pentru aceste grupuri riscă să compromită obiectivul de a reduce PTȘ în România. Cu toate acestea, Strategia își propune să sprijine și intervențiile care se adresează altor grupuri țintă, în afara celor principale. Prioritizarea sprijinului acordat diferitelor grupuri țintă este lăsată în sarcina acelor profesioniști și actori interesați, care vor asigura implementarea corespunzătoare a Strategiei și, mai important, sustenabilitatea rezultatelor acesteia în viitor. Împreună, ei sunt partenerii care vor asigura succesul Strategiei. La nivel central și regional, membrii acestui grup includ profesioniști ai MECȘ, inspectori școlari și furnizori de formare inițială, cum ar fi profesorii universitari. La nivel local, acest grup include cadre didactice, directori de școală, consilieri și mediatori, părinți, asistenți sociali, instructori și tutori, reprezentanți ai ONG-urilor și membri ai comunităților.

Această Strategie pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii și-a propus patru piloni și șase programe reprezentative, compuse din măsuri de prevenire, intervenție și compensare. Pilonii și programele reprezentative propuse au încerca să reducă rata PTȘ de la 17,3% în 2013 la 11,3% în 2020, însă, conform EUROSTAT aceste obiective nu au fost îndeplinite (18,1% în 2017). De asemenea, s-a avut în vedere asigurarea accesului unui număr crescut de elevi, dincolo de finalizarea învățământului secundar inferior, ajungând cel puțin la finalizarea

învățământului obligatoriu³. Prin urmare, Strategia își propunea să asigure accesul fiecărui copil la o formă de învățământ sau formare profesională, cel puțin până la vârsta de 16 ani și absolvirea clasei a 10-a. Programele reprezentative încorporează măsuri diferite de prevenire, intervenție și compensare, care sunt descrise în detaliu în documentul principal.

1.1 CONTEXT NAȚIONAL

România a înregistrat unele dintre cele mai mari rate de creștere economică din Europa la mijlocul anilor 2000, cu mai mulți ani de creștere economică puternică, însoțită de o creștere rapidă a cheltuielilor guvernamentale. În perioada 2003-2008, creșterea economică a depășit 6,5%. În același timp, cheltuielile publice au crescut și ele pe fondul alegerilor parlamentare și prezidențiale. Cheltuielile cu salariile din sectorul public și transferurile pentru protecția socială au crescut de la 51% în 2005, la aproape trei sferturi din veniturile fiscale, în 2009, menținându-se în acest interval la aproximativ 32% din PIB. Între 2005 și 2009 cheltuielile cu salarizarea în sectorul public au crescut cu 2,1%, de la 7,4 la 9,5% din PIB, deoarece atât salariile în termeni reali, cât și numărul de angajați au crescut.

Cu toate acestea, economia României a fost serios afectată de criza financiară globală care a început în 2008. Economia țării a suferit semnificativ în 2009, forțând guvernul să se împrumute masiv pentru a menține stabilitatea financiară. În 2009, guvernul a introdus măsuri pentru protejarea săracilor și a altor grupuri vulnerabile. În total, deficitul fiscal a atins un maxim de 7,5% din PIB în 2009, iar economia României a scăzut cu 9%, cumulativ, între 2009 și 2010, ceea ce a obligat țara să implementeze un program dificil de consolidare bugetară între 2010-2012.

Managementul macroeconomic solid din timpul crizei financiare globale din 2008-2009 a urmărit îmbunătățirea perspectivelor de redresare economică ale României. Pentru a reface viabilitatea macroeconomică pe termen mediu a României, Guvernul a implementat un pachet de austeritate în a doua jumătate a anului 2010, care a inclus reducerea salariilor din sectorul public cu 25%, reducerea anumitor pensii de tip non-contributiv și a altor beneficii cu 15% și

³ Definit ca absolvirea clasei a 10-a.

majorarea ratei TVA cu 5 puncte procentuale, de la 19 la 24%. Deficitul general guvernamental a scăzut de la 9% din PIB în 2009, la 5,2% în 2011, atingând nivelul țintă de 3% din PIB în 2012, conform cerințelor Procedurii de deficit excesiv a UE (PDE). Cheltuielile cu protecția socială, inclusiv asistența socială, au crescut povara asupra bugetului, dublându-i mărimea relativă între 2000 și 2008, de la 1,4 la 2,9% din PIB. Constrângerile privind cheltuielile și o revenire la niveluri limitate de creștere (+2% în 2011, +0,2% în 2012 și +1,2% în 2013) au făcut ca datoria guvernului să se încadreze din nou în limitele stabilite de criteriile de la Maastricht (estimate la 2% în 2013). Prin urmare, în prezent, serviciile publice ar trebui să fie supuse unor reduceri succesive, deși creșterea sectorului public este puțin probabilă în perioada următoare.

În țară, valori mai crescute ale ratei abandonului școlar, în învățământul primar și gimnazial din mediul urban, s-au înregistrat în regiunile de dezvoltare: Vest, Centru și Sud-Est, iar în mediul rural în regiunile Centru, Sud-Est, Vest și Nord-Vest. În învățământul liceal și profesional, rata abandonului școlar a înregistrat valori ridicate în regiunea Centru și în regiunea Vest. Suntem a treia țară din Uniunea Europeană în ceea ce privește abandonul școlar, alături de Malta și Spania. La polul opus, țările cu cea mai mică rată sunt Croația, Lituania și Slovenia.

Diminuarea continuă a populației din ultimele decenii a afectat și structura pe vârste a populației școlare. În anul școlar 2019-2020, populația școlară din România a înregistrat 3,5 mil. persoane, cu 18,5% mai puțin decât în urmă cu un deceniu (anul școlar 2008-2009). Scăderea a fost mai accentuată la populația școlară feminină (-18,8%), comparativ cu cea masculină (-18,2%).

În învățământul preuniversitar, populația feminină este aproape egală cu cea masculină. În învățământul superior, în anul universitar 2019-2020, 53,9% din studenții înscriși la programele de licență, respectiv 56,6% din învățământul universitar de masterat, cursuri și studii postuniversitare și doctorat, erau persoane de sex feminin. Excepții privind echilibrul populației școlare, pe sexe, se înregistrează în învățământul profesional, unde de regulă se

înscriu mai mulți băieți (66,8%, în anul școlar 2019-2020) și în învățământul postliceal, unde populația școlară feminină este superioară celei masculine (69,3%).

- Cele mai mici rate nete de cuprindere se înregistrează în învățământul antepreșcolar, atât pentru băieți (3,4%) cât și pentru fete (3,2%). Disparitățile în educație se manifestă cel mai evident în profil teritorial, între regiunile de dezvoltare economică și între mediile de rezidență. Deși municipiul București se caracterizează prin cea mai ridicată rată netă de participare la educație din România (98,4%, în anul școlar 2018-2019), se evidențiază și prin cea mai pronunțată diferență de gen (12,1 puncte procentuale în favoarea fetelor).
- Cea mai scăzută rată netă de participare la educație se întâlnește în județul Ilfov, pentru ambele sexe (36,7% în cazul fetelor, 37,0% în cazul băieților).
- Mediul rural este, de asemenea, un pol al lipsei de participare la educație, comparativ cu mediul urban. Numai 36,7% din copiii care locuiesc în comunele și satele României merg la școală. Între regiuni, se evidențiază vestul, cu cea mai scăzută rată netă de cuprindere în învățământ, de 34,8%. Rata brută de școlarizare a fost în anul școlar 2018-2019 de 72,1%. (Rata brută de cuprindere reprezintă numărul total al copiilor/ elevilor/ studenților din învățământul preșcolar/ primar/ gimnazial/ liceal și profesional, postliceal și superior, indiferent de vârstă, ca expresie procentuală din populația totală de vârstă corespunzătoare fiecărui nivel de învățământ într-un anumit an școlar-**n.red**). Și acest indicator a înregistrat valori diferite pe sexe (74,2% la fete, respectiv 70,5% la băieți).

În ultimii ani, sistemul de educație din România s-a confruntat cu un fenomen nefavorabil: scăderea numărului de absolvenți cu diplomă de bacalaureat (promovați la examenul de bacalaureat). Deși fenomenul se află într-o ușoară tendință de ameliorare, ratele de succes în învățământul liceal abia depășesc 60%. La nivel individual, fenomenul are puternice influențe asupra elevilor aflați în această situație, însă acesta se propagă la nivelul societății și economiei naționale, prin impactul pe care îl are asupra pieței forței de muncă.

La finalul anului școlar 2018-2019, doar 62,6% din totalul elevilor care au promovat **anii terminali de liceu** (clasele a XII-a și a XIII-a) în acel an au reușit să obțină diploma de bacalaureat, cu 1,4 puncte procentuale mai mult comparativ cu anul precedent. Situația este diferită pe sexe, în sensul că rata de succes la examenul de bacalaureat este mai ridicată în cazul fetelor (68,7%), comparativ cu cea a băieților (55,8%). Nivelul scăzut al ratei de succes este influențat și de faptul că **un număr mare dintre elevii care absolvă liceul nu s-au prezentat la examenul de bacalaureat, în anul absolvirii**. Pentru absolvenții anului școlar 2018-2019, ponderea elevilor care au reușit să obțină diploma de bacalaureat, în totalul celor care s-au prezentat, a fost de 77,5%.

În învățământul **profesional și în cel postliceal** ratele de succes sunt ridicate (95,3%, respectiv 88,0% la finele anului școlar 2018-2019). Se înregistrează totuși diferențe mai mari pe sexe în învățământul postliceal și de maiștri (8,8 puncte procentuale, în favoarea fetelor).

În **învățământul superior**, aproape toți absolvenții programelor de licență reușesc să finalizeze studiile cu diplomă, ceea ce înseamnă rate de succes foarte mari. În anul universitar 2018-2019, rezultatele examenului de licență arată că ponderea studenților care au obținut diploma de licență în totalul celor care s-au prezentat a fost de 96,6%.

La nivel de județ, valori mari ale ratei abandonului în **învățământul primar și gimnazial** s-au înregistrat în: Covasna și Călărași (cu 3,7% fiecare), Brașov și Vrancea (cu 3,2% fiecare), Mureș și Ialomița (cu 2,9% fiecare), Maramureș (2,6%). Cele mai mici valori ale ratei abandonului școlar au fost semnalate în: Vâlcea și Gorj (cu 0,7% fiecare), Arad (0,8%), Dâmbovița, Argeș, Suceava, Neamț (cu 1,0% fiecare), Botoșani (1,1%), Timiș, Prahova, Municipiul București, și Cluj (cu 1,2% fiecare), Teleorman, Vaslui, Sălaj și Bistrița-Năsăud (cu 1,3% fiecare), urmate de Hunedoara, Olt și Alba (cu 1,4% fiecare), arată datele INS.

În învățământul liceal și profesional au abandonat școala 2,6% dintre elevi. Pe regiuni, valorile ratei abandonului școlar în învățământul liceal și profesional au fost cuprinse între 3,6% în regiunea Centru și 2,1% în regiunile București-Ilfov și Sud-Muntenia (fiecare în parte). Cele mai ridicate valori ale ratei abandonului s-au înregistrat în județele: **Mehedinți (5,4%)**, Sibiu (5,0%), **Caraș-Severin (4,6%)**, Călărași (4,2%), iar cele mai scăzute în județele: Dâmbovița (0,9%), Prahova (1,4%), Olt (1,5 %), Argeș, Bihor și Suceava (1,7% fiecare în parte).

Partea proastă este că, la fel ca întreaga populație, și cea de vârstă școlară urmează să se contracte. La orizontul anului 2060 (în următorii 40 de ani), estimările INS arată că numărul populației rezidente preșcolare și școlare va scădea la 2,1 milioane persoane. Pe grupe de vârste cea mai mare scădere ar urma să se înregistreze la copiii de 3-5 ani (-45,4%).

În profil teritorial, scăderea populației preșcolare și școlare va fi resimțită în toate județele. Cele mai mici scăderi relative (sub 22,0%) se vor înregistra în județele Ilfov (-21,6%) și Brașov (-20,7%). Județul care ar înregistra cea mai mare diminuare a populației preșcolare și școlare este județul Gorj (-69,8%). Printre cele mai afectate județe de scăderea populației preșcolare și școlare se vor număra județele Botoșani, Brăila, **Caraș-Severin**, **Mehedinți**, Olt și Vâlcea (cu peste -60,0%), mai arată datele Institutului Național de Statistică.

1.2. CONTEXT SECTORIAL ȘI INSTITUȚIONAL

România se confruntă cu provocări demografice care necesită un echilibru între reformele de politici în educație și în economie. Populația României a scăzut semnificativ în ultimele două decenii și îmbătrânește rapid. Din 2002, populația a scăzut cu 1,6 milioane de persoane (7,2%), în mare parte din cauza ratei scăzute a nașterilor și emigrării⁷. Dacă aceste tendințe continuă, numărul elevilor va scădea cu 40% până în 20258, urgentând nevoia de reforme educaționale care să abordeze calitatea, eficiența, echitatea și relevanța. Scăderea populației active și a populației școlare are implicații imediate și pe termen lung asupra

capitalului uman din România și asupra agendei macroeconomice de promovare a ocupării forței de muncă și de creștere economică. Capitalul uman este esențial pentru toate sectoarele economice și, îndeosebi pentru sectorul de servicii și pentru cel agricol, sectoare care au cea mai mare contribuție la ocuparea forței de muncă din România.

Sectorul educațional din România era parte integrantă din strategia Guvernului de atingere a țintelor Europa 2020. Țintele UE sunt centrate pe îmbunătățirea rezultatelor educaționale, datorită influenței lor asupra creșterii economice, prin ocuparea productivă a forței de muncă, formarea competențelor, formarea profesională și menținerea elevilor în sistem.

Evoluția indicatorilor stabiliți pentru România prin strategia Europa 2020

Domeniu	2008	2014	2015	2016	2017	2018	Ținta 2020 RO UE
1.Rata de ocupare	64,4	65,7	66,0	66,3	68,8	69,9	70,0 (75%)
-bărbați	71,6	74,0	74,7	75,0	77,3	78,9	
-femei	57,3	57,3	57,2	57,4	60,2	60,6	
2.Cercetare-dezvoltare	0,55	0,38	0,49	0,48	0,5	n.a.	2% 3%
3.Schimbări climatice/Energie							
-Emisii gaze de seră (mil.t CO2)	76,6	72,5	74,6	73,1	74,2	n.a.	89,8
-Proporția energiei regenerabile	20,2	24,8	24,8	25,0	24,5	n.a.	24% 20%
-Cons. primar de energie (mil. tep)	37,3	30,0	30,7	30,6	32,3	n.a.	43,0 ...
-Cons. final de energie (mil.tep)	24,7	21,7	21,8	22,2	23,2	n.a.	30,3 ...
4.Educație							
-Rată abandon școlar (% ,18-24 ani)	15,9	18,1	19,1	18,5	18,1	16,4	11,3% 10%
-bărbați	15,9	19,5	19,5	18,4	18,0	16,7	
-femei	16,0	16,7	18,5	18,7	18,1	16,1	
-Rata educ. terțiară (% , 30-34 ani)	16,0	25,0	25,6	25,6	26,3	24,6	26,7% 40%
-bărbați	14,9	22,9	24,2	23,9	23,9	21,4	
-femei	17,1	27,2	27,2	27,4	28,9	28,1	
5.Sărăcie/Excludere socială							
-Pers.risc de sărăcie/exclud. socială	0	-1071	-1680	-1420	-2074	-2755	-580 ...

Sursa: Eurostat

Dintre cei afectați, populația din mediul rural are o rată de participare la educație și formare profesională, la diferite niveluri, mult mai mică decât populația din mediul urban. Aproximativ 46% dintre tinerii români locuiesc în zonele rurale, însă, potrivit datelor actuale de la INS, numai 24% dintre elevi provin din mediul rural. Părăsirea timpurie a școlii este, în esență, o problemă în special în mediul rural în România. La nivelul învățământului secundar inferior, rata de abandon școlar a fost de 1,5 ori mai mare în școlile din mediul rural, decât în cele din mediul urban. Pe măsură ce elevii înaintează în sistemul de învățământ, se observă o subreprezentare semnificativă a tinerilor din mediul rural.

Îmbătrânirea populației și emigrarea au efecte nefavorabile asupra populației de vârstă școlară din România. Dacă aceste tendințe se vor menține, numărul elevilor va scădea cu 40% până în 2025⁴, subliniind din nou nevoia de a asigura fiecărui cetățean posibilitatea de a beneficia de reforme educaționale care să abordeze calitatea, eficiența, echitatea și relevanța și participarea activă pe piața muncii. Scăderea populației școlare are implicații imediate, dar și pe termen lung asupra capitalului uman, agendei macroeconomice și stabilității politice din România. Capitalul uman este esențial pentru sectorul de servicii și pentru cel agricol, sectoare care au cea mai mare contribuție la ocuparea forței de muncă din România. Cu alte cuvinte, dacă, pe lângă problema creată de scăderea populației, un număr semnificativ de români pierd șansa de a obține o educație și o formare de bună calitate, cel puțin până la finalizarea ciclului secundar superior, vor fi compromise și perspectivele de creștere economică ale țării.

Sistemul de învățământ românesc a trecut prin reforme importante în ultimele decenii, cu toate că există importante acțiuni nefinalizate. România a înregistrat o ușoară creștere în domeniul îngrijirii și educației timpurii a copiilor cu vârste între 3 și 6 ani, rata brută a înscrierilor crescând de la 71,8% în 2003/2004 la 78,4% în 2011/2012. Discrepanțele dintre mediul urban și mediul rural continuă să existe, chiar dacă s-au redus anual (de la 9 puncte procentuale în 2003/2004, la 4,5 puncte procentuale în 2011/2012). Serviciile de îngrijire în creșe a copiilor cu vârsta 0-3 ani sunt relativ rare, numai 2% dintre copiii din această categorie fiind înscriși la creșă. Accesul la centre de îngrijire integrate și de calitate ar avea un efect pozitiv privind înscrierea copiilor ai

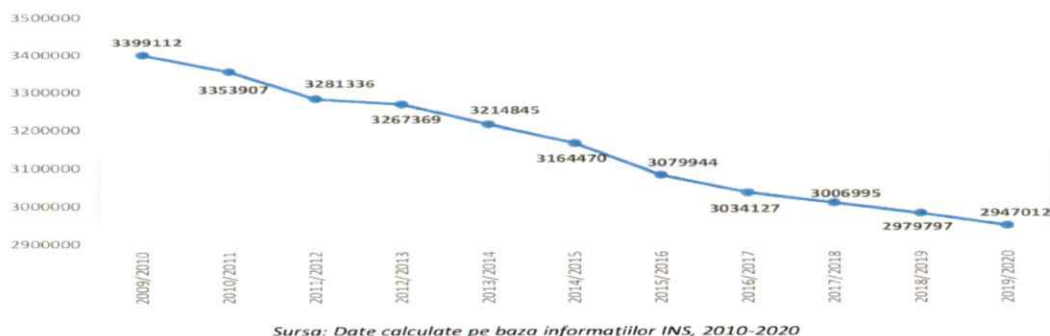
⁴ Comparat cu nivelurile din 2005

căror părinți au nevoie de un astfel de sprijin, în special mamele care lucrează și nu au pe nimeni în familie care să se ocupe de îngrijirea copiilor. Pentru majoritatea gospodăriilor în care acest sprijin nu este necesar, cei mai mulți experți sunt de părere că serviciile de îngrijirea copiilor de 0-3 ani ar trebui să se axeze în primul rând pe implicarea și educarea părinților sau a persoanei de referință/profesionistului care interacționează cu copilul, printr-o abordare multisectorială, care poate include vizite la domiciliu pentru a încuraja interacțiunile părinte-copil, consiliere și educație pentru părinți și profesioniști privind sănătatea, igiena, nutriția și etapele importante în dezvoltarea copiilor, formare de grup și împărtășirea experiențelor, în special pentru comunitățile rurale sărace, printre altele.

1.3. REZULTATE EDUCAȚIONALE

Ratele de înscriere în învățământul primar și secundar din România au crescut la începutul ultimei decade; cu toate acestea, a existat o descreștere a ratelor de înscriere la nivelurile primar și secundar inferior. În 2012, această rată a scăzut la 90,6%, de la un maxim de peste 100% în 2005-2006, după cum arată figura de mai jos. Descreșterea ratelor de înscriere reflectă, în parte, o revenire la echilibru, în urma prevederii legale din 2003-2004, conform căreia vârsta de intrare la școală a fost modificată, pentru a permite înscrierea copiilor de 6 ani în clasa 1. Această prevedere a condus la creșterea semnificativă a ratei brute de înscriere în învățământul primar și secundar, depășind 100%, deoarece copiii cu vârste de 6 și 7 ani intrau la școală în același timp. În ciuda tendinței generale, figura de mai jos arată o tendință clară de depreciere a populației școlare.

La nivelul secundar superior, după decizia de a nu se mai școlariza elevi în cadrul Școlilor de Arte și Meserii din 2009, liceul teoretic a devenit principala alternativă educațională a elevilor care, de regulă, urmau traseul școlii de arte și meserii, în momentul în care ÎPTI (școlile profesionale) a devenit parte a traseului tehnologic. Astfel, cu toate că ratele de înscriere la liceu au crescut de la 72% în 2008-2009, la 92,7% în 2012-2013, ratele de înscriere în școlile profesionale au scăzut semnificativ, de la 25,3%, la 3% în aceeași perioadă. Cea mai mare scădere a ratei de înscriere se observă în rândul elevilor din mediul rural: de la 29% în 2008, la 0,9% în 2012. Totuși, această tendință negativă a fost compensată de creșterea ratelor de înscriere a elevilor din mediul rural la licee. În aceeași perioadă, rata brută de înscriere a elevilor din mediul rural la licee a crescut de la 68,7%, la 80,8%.

Deși există o tendință de creștere a ratelor de înscriere în învățământul secundar superior, mulți tineri continuă să aibă rezultate scăzute la evaluările naționale și internaționale. Scorurile PISA din perioada 2006-2012 indică o scădere a procentului analfabetismului funcțional și a competențelor la matematică. 41% dintre elevi nu au competențe matematice de bază și 37% sunt analfabeți funcțional. Aceste rezultate sunt considerabil mai mari decât procentul mediu al tinerilor cu performanțe scăzute din UE.

Cu toate acestea, în România există diferențe majore. Comparațiile între cei mai săraci și cei mai bogați copii sunt foarte dramatice; copiii cei mai săraci fiind la un nivel cu 2,5 ani în urma copiilor cei mai bogați. În același timp, băieții au performanțe mai bune decât fetele la matematică, dar rămân cu aproape un an în urmă la lectură. Copiii din mediul rural sunt aproape cu un an în urma celor din mediul urban. Scorurile scăzute la evaluările PISA la citire, matematică și științe au drept cauză diferențele semnificative dintre școlile din mediul rural și cele din mediul urban, ceea ce reflectă discrepanțe socio-economice și culturale semnificative.

Alte teste internaționale, cum ar fi TIMSS și PIRLS, au arătat aceeași lipsă de progres semnificativ în îmbunătățirea rezultatelor la învățatură în România. Rezultatele examinărilor naționale de la sfârșitul claselor a 8-a și a 12-a subliniază, de asemenea, că un număr

semnificativ de mare de tineri nu își pot continua studiile cu succes. În 2012, mai puțin de 60% dintre cei care au susținut examenul de Bacalaureat au promovat.

Astfel, nu numai că populația școlară a României se diminuează din cauza ratei scăzute a nașterilor și a emigrării, ci și din cauza numărului mare de elevi care părăsesc timpuriu sistemul de învățământ, fără a dobândi competențele și formarea adecvate, necesare tranziției spre piața muncii. În rândul tinerilor, inactivitatea este strâns legată de rezultatele școlare slabe, de apartenența etnică (etnia romă) și de rezidența în mediul rural. Ratele de șomaj indică faptul că cea mai mare parte a tinerilor șomeri (cei sub 25 de ani) se regăsește în următoarele categorii ocupaționale: muncitori necalificați în ferme, muncitori în industria prelucrătoare și în construcții civile. Mai mult, există și alte domenii ocupaționale în care majoritatea șomerilor sunt tineri: mecanici/tehnicieni, economiști, asistenți medicali generaliști, tehnicieni în domeniul ingineriei, electricieni și ingineri energeticieni¹⁶. Venitul Minim de Inserție, ca o formă de beneficiu de asistență socială, garantată prin lege specială, este retras când beneficiarii găsesc un loc de muncă; din această cauză, cei care beneficiază de acest ajutor sunt reticenți în căutarea și acceptarea unui loc de muncă. În plus, există lipsuri în reglementările legislative privind piața muncii, care descurajează munca și impun bariere în angajarea femeilor, a persoanelor tinere sau în vârstă și a persoanelor aparținând minorităților etnice.

Ratele inactivității tinerilor cu vârste între 15-24 de ani din România, în special în rândul femeilor, sunt printre cele mai ridicate din UE și din alte economii în curs de dezvoltare. Ratele tinerilor care sunt șomeri, neînscriși în nicio formă de educație sau formare (numiți adesea NEET) se încadrează în sfera celor din țările din sudul Europei; Bulgaria fiind situată cel mai rău în UE¹⁰. Șomajul în rândul tinerilor în România este deosebit de mare, în raport cu șomajul în rândul adulților, care este mai mic, comparativ cu alte țări UE.

Repetenția este unul dintre cei mai importanți factori de predicție ai abandonului școlar sau ai exmatriculărilor (care apar atunci când sistemul de învățământ forțează elevul să plece). Ratele de repetenție din România sunt destul de mari, în special în rândul băieților și al elevilor din învățământul secundar inferior din mediul rural, după cum arată datele ultimului raport despre educație.

1.4. FENOMENUL PĂRĂSIRII TIMPURII A ȘCOLII

Cu o rată a PTȘ ce depășește 17%, România este printre cele cinci țări europene cu ratele cele mai ridicate. Cu toate că se apropie de media europeană, ratele PTȘ din România sunt depășite doar de ratele din Italia, Portugalia, Spania și Malta. În ultimul deceniu, rata de PTȘ în România a urmat o scădere constantă; România a redus distanța dintre propria rată de PTȘ și rata UE în 2009 (figura 1.9) și se află pe traiectoria atingerii obiectivului UE de 10% până în 2017 (figura 1.10). Din păcate, în 2010, ca efect al crizei financiare globale din 2008-2009, rata PTȘ a crescut, anulând progresul anilor anteriori. În plus, există alți doi factori care au influențat creșterea bruscă din 2010: (i) integrarea datelor în sistemul EUROSTAT, care a determinat o colectare mai exactă a datelor și (ii) decizia de a nu se mai școlariza elevi în cadrul Școlilor de Arte și Meserii.

Una dintre principalele priorități ale României continuă să fie îmbunătățirea competențelor populației și reducerea părăsirii timpurii a școlii. România susține principiul egalității de șanse în educație, indiferent de caracteristicile individuale: dizabilități fizice sau mentale, mediul cultural sau socio-economic, limba maternă, originea etnică, zona de origine îndepărtată geografic, printre altele. La nivel european, îmbunătățirea calității și creșterea investițiilor în învățământ, inclusiv în învățământul profesional și tehnic, creșterea participării școlare la toate nivelurile învățământ, precum și o mai mare mobilitate educațională și profesională a elevilor, studenților și a cadrelor didactice ar trebui să reprezinte, conform Comisiei Europene, priorități cheie ale statelor membre, pentru atingerea celor două obiective stabilite în Strategia Europa 2020 pentru domeniul educație. O altă provocare importantă este îmbunătățirea rezultatelor pe care le au elevii români la materii cheie și alinierea acestora la rezultatele înregistrate în prezent în majoritatea statelor europene. În acest sens, provocarea României constă în capacitatea de îmbunătățire a performanței educaționale actuale, în vederea satisfacerii cerințelor unei economii bazate pe cunoaștere, a creșterii calității proceselor de predare și învățare și a eficienței sistemului.

În ultimii ani, efectivele de elevi cuprinse în sistemul românesc de învățământ preuniversitar au fost în scădere de la un an la altul. În anul școlar 2019-2020, sistemul de

Învățământ preuniversitar românesc a cuprins 2947,01 de mii de elevi, înregistrând o scădere de peste 32 de mii de elevi față de anul școlar anterior.

Tendința de scădere a efectivelor s-a înregistrat la toate nivelurile primar, gimnazial, liceal, iar la nivelurile de învățământ preșcolar, profesional și postliceal s-au înregistrat ușoare creșteri ale efectivelor de elevi. Toate acestea au înregistrat ponderi și forme diferite pe medii de rezidență.

Contrar trendului descendent din ultimii ani, la nivelul învățământului preșcolar a avut loc o creștere a efectivelor cu 4.250 în anul școlar 2018/2019 care continuă și în anul școlar 2019/2020 (cu 805 copii mai mult față de anul școlar anterior). Evoluția diferă în funcție de mediul de rezidență, astfel, în timp ce în urban a avut loc o creștere a efectivelor cu peste 2,5 mii de elevi, în mediul rural a avut loc o scădere cu aproape 1,8 mii de elevi.

La nivelul ansamblului învățământului primar, scad efectivele de elevi față de anul anterior ajungând la 899,96 de mii de elevi, cu 27,82 de mii mai puțini decât în anul precedent. Scăderi ale valorii indicatorului se regăsesc atât la nivelul efectivelor din mediul urban, cât și al celor din rural, însă scăderea din mediul rural este mai consistentă (peste 16 mii de elevi mai puțin în rural, față de peste 11 mii de elevi mai puțin în urban).

La nivelul învățământului gimnazial efectivele de elevi au fost de 717,89 mii de elevi, în scădere cu peste 4 mii față de anul anterior – însă, această scădere se datorează evoluției indicatorului din mediul rural care s-a redus cu peste 9 mii de elevi, spre deosebire de efectivele din mediul urban care au crescut cu peste 4,7 mii de elevi.

În învățământul liceal, la nivelul anului școlar 2019/2020 erau înscriși 614,76 mii de elevi, cu peste 11,7 mii mai puțini față de anul anterior.

Creșterea din ultimii ani a numărului de elevi înscriși în învățământului profesional a fost determinată de măsurile de revigorare a acestui nivel. După o creștere minoră în anul școlar 2018/2019, a urmat o creștere consistentă în anul școlar de referință a raportului, cu peste 10 mii de elevi, depășindu-se valoarea de 100 de mii de elevi înscriși.

În învățământul postliceal a avut loc o creștere minoră de 102 elevi, ajungându-se la un efectiv de aproape 92,5 mii de elevi.

În perioada 2012/2013 – 2015/2016, s-a înregistrat o creștere ușoară a ratei brute de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ (vârsta 6-23 de ani), ca urmare a includerii în sistemul de învățământ obligatoriu a clasei pregătitoare și, în consecință, a creșterii ponderii copiilor de 6 ani cuprinși în sistemul de educație. În anul școlar 2019/2020, rata brută de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ și-a continuat tendința ușor ascendentă, indicatorul fiind de 76,9%.

Creșteri ușoare ale indicatorului au fost înregistrate la nivelul populației școlare feminine, în timp ce la nivelul populației masculine s-a înregistrat o ușoară scădere a valorii indicatorilor. Valorile indicatorului continuă să rămână mai mari în cazul fetelor (79,2% fete și 74,8% băieți), corelat cu creșterea diferenței dintre valorile indicatorului pe sexe.

Pentru anul școlar 2019/2020, calculul ratei brute de cuprindere școlară pentru diferite niveluri de învățământ evidențiază următoarele date:

- Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel superior, la nivelul anului școlar 2019/2020, a avut valoarea de 78,6% pe total (valoare constantă față de anul școlar anterior), cu 80,5% pentru fete și 76,8% pentru băieți. După cum se poate remarca, populația școlară feminină este în avantaj față de cea masculină, diferența pe sexe crescând ușor față de anul școlar anterior.

- Raportându-ne numai la învățământul preuniversitar, la nivelul anului școlar 2019/2020, rata brută de cuprindere școlară a fost 76,1% (ca raport din populația de 3-21 de ani), valoarea fiind mai mică cu 0,2 p.p. față de anul școlar anterior. Populația școlară feminină înregistrează o rată de cuprindere mai mare cu 1,9 p.p. față de cea masculină. Valoarea indicatorului pentru populația școlară feminină, respectiv pentru populația școlară masculină este în ușoară scădere în comparație cu anul școlar anterior.

- În cazul populației de 3-18 ani, rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel liceal, are valoarea de 87,8%, în scădere cu 0,2 p.p. față de anul școlar anterior. Valoarea indicatorului a scăzut ușor pentru ambele sexe.

La finalul anului școlar 2018/2019, învățământul primar și gimnazial de masă cuprindea 1601,3 mii de elevi (exclusiv elevii din Programul „A Doua Șansă”). Din totalul elevilor din învățământul primar și gimnazial de masă, 97,2% au fost declarați promovați și 2,8% repetenți, situație relativ constantă în comparație cu anul școlar anterior. Datele corespunzătoare pentru învățământul special sunt următoarele: 17,2 mii de elevi la final de an școlar, din care 98,2% au fost declarați promovați și 1,8% repetenți.

Pe ansamblul învățământului primar și gimnazial, rata abandonului școlar (indicator calculat pe baza metodei „intrare-ieșire”) în anul 2018/2019 a fost de 1,6% (procent ce reprezintă 26,5 mii de elevi). În comparație cu anul anterior, valoarea indicatorului este în scădere. Pe medii de rezidență, scade diferența dintre rata abandonului în învățământul primar și gimnazial din urban și cea din rural, mediul rural fiind în continuare în dezavantaj (1,2% în urban și 2,2% în rural). În ceea ce privește abandonul pe sexe, se evidențiază o frecvență mai amplă a situațiilor de abandon în cazul populației școlare masculine (în anul școlar 2018/2019, 1,7% băieți și 1,5% fete – în scădere cu 0,1 p.p. în cazul băieților, respectiv constantă în cazul fetelor).

Pe fiecare nivel de studiu, se evidențiază aspecte caracteristice. În învățământul primar, abandonul școlar a crescut constant după momentul trecerii la 10 ani de școlaritate obligatorie; situația s-a îmbunătățit în perioada 2013-2014, însă ulterior valoarea indicatorului a înregistrat o nouă creștere. În anul școlar de referință, indicatorul înregistrează aceeași valoare ca în anul școlar anterior (1,6%). Diferența pe medii de rezidență scade ușor, mediul rural fiind în continuare defavorizat. Decalajul pe sexe se reduce ușor în contextul valorii constante a indicatorului la băieți și creșterii ușoare la fete, față de anul școlar anterior (1,7% băieți din ciclul primar abandonează școala, comparativ cu 1,5% fete).

În învățământul gimnazial, se înregistrează o scădere cu 0,1 p.p. a ratei abandonului școlar față de anul anterior (ajungându-se la 1,7%), scăderea fiind determinată, în special, de valoarea indicatorului pentru mediul rural. La acest nivel de studiu, diferențele pe medii de rezidență sunt mai ample decât în ciclul primar, de 1,1 p.p., în defavoarea mediului rural. Și în

cazul gimnaziului, se evidențiază avantajul fetelor în comparație cu băieții (cu 0,3 p.p. în defavoarea băieților).

La nivel general, ratele ridicate ale abandonului școlar la început de ciclu de școlaritate au drept cauză dificultățile de adaptare cu care se confruntă elevii la solicitările școlii, respectiv la trecerea de la un nivel de studiu la altul: stiluri de predare diferite, solicitări mai complexe în plan curricular; nu în ultimul rând diferențele semnificative în ceea ce privește numărul de ore/săptămână dedicate studiului. Este de remarcat tendința generală de scădere a ratei abandonului școlar de la clasele de debut la cele de final de ciclu de școlaritate, determinată, cel mai probabil, de adaptarea progresivă a elevilor la solicitările școlare.

Rata brută de cuprindere în învățământul liceal și profesional reprezintă procentul elevilor cuprinși în aceste niveluri de studiu din totalul populației de vârstă corespunzătoare acestor niveluri.

În ultimii ani școlari, valorile ratelor brute de cuprindere școlară în învățământul secundar superior (învățământul liceal și profesional) au fost direct influențate de măsurile educaționale din domeniu: desființarea rutei de formare profesională prin școlile de arte și meserii începând cu anul școlar 2009/2010 și, ulterior, reorganizarea învățământului profesional cu durata de 3 ani, începând cu anul școlar 2014/2015; parcurgerea învățământului secundar superior de către cele două generații de elevi care au avut debutul școlar concomitent în 2003/2004, care au intrat în clasa a IX-a în 2011/2012 și au ieșit din clasa a XII-a în 2014/2015.

Ca urmare a acestor măsuri, rata brută de cuprindere a scăzut brusc în anul 2015/2016; ulterior, valoarea indicatorului a crescut constant de la un an școlar la altul. Anul școlar 2019/2020 se încadrează în același trend ascendent, valoarea indicatorului ajungând la 87,5% (mai mare cu 1,3 p.p. față de anul anterior). În cazul populației școlare feminine, rata de cuprindere păstrează valori ușor mai mari (cu peste 2 p.p.) comparativ cu cea masculină.

La nivelul învățământului liceal, rata de cuprindere a înregistrat trenduri diferite în ultimii zece ani: a crescut semnificativ în perioada 2009-2011 (ca urmare a desființării rutei de formare profesională începând cu anul 2009/2010, care a dus la înscrierea absolvenților de gimnaziu doar în învățământul liceal), apoi a scăzut în perioada 2012-2017 (ca urmare a

măsurilor din anul 2014/2015 referitoare la reorganizarea învățământului profesional, precum și a ieșirii din liceu în 2012/2013 a celor două generații de elevi care au avut debutul școlar în 2003/2004, la 6 și 7 ani concomitent).

În ultimii doi ani școlari, rata de cuprindere în liceu a înregistrat o ușoară creștere, până la valoarea de 75,2% în anul școlar 2019/2020.

Evoluția indicatorului pe sexe evidențiază o participare mai amplă la liceu a populației școlare feminine (cu aproape 10 p.p.) comparativ cu populația masculină. Această diferență s-a accentuat de la un an școlar la altul, reorganizarea învățământului profesional ducând la reducerea ratei de cuprindere în liceu a populației școlare masculine.

La nivelul învățământului profesional, ratele de cuprindere au scăzut semnificativ în intervalul 2009- 2011 (de la 15,8% la 1,8%). În perioada 2012-2014, valorile indicatorului au crescut ușor, pe fondul unor măsuri tranzitorii de implementare a învățământului profesional (stagii de pregătire practică pentru dobândirea calificării profesionale de nivel 3, conform Cadrului Național al Calificărilor).

Reorganizarea unităților de învățământ profesional, începând cu anul școlar 2014/2015, a determinat creșterea constantă și semnificativă a ratei brute de cuprindere, în ultimii cinci ani. Anul școlar 2019/2020 se înscrie în același trend ascendent, indicatorul ajungând la valoarea de 16,4% , în creștere cu aproape 2 p.p. față de anul anterior.

Distribuția pe sexe a valorilor indicatorului evidențiază o mai mare cuprindere în învățământul profesional a populației școlare masculine față de cea feminină, cu o diferență de peste 10 p.p. în ultimul an școlar.

Coroborând valorile ratelor brute de cuprindere în liceu cu cele din învățământul profesional, se remarcă faptul că reducerea valorilor ratei de cuprindere în liceu se corelează cu creșterea valorilor pentru învățământul profesional. De asemenea, se constată o mai amplă cuprindere a populației școlare feminine în învățământul liceal, respectiv a populației școlare masculine în învățământul profesional.

Analiza participării la învățământul secundar superior în anul școlar 2019/2020, în funcție de filiere și profiluri de formare, evidențiază următoarele aspecte:

- Rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior a continuat trendul ascendent al ultimilor ani.
- În învățământul secundar superior, liceul continuă să aibă cea mai mare rată brută de cuprindere (75,2%), comparativ cu învățământul profesional (16,4%).
- Evoluția ratelor de cuprindere în liceu și în învățământul profesional se corelează direct cu măsurile de reorganizare ce au vizat ruta profesională.
- Rata brută de cuprindere în liceele teoretice și vocaționale continuă să rămână mai mare (44,5%), comparativ cu rata brută de cuprindere în filiera tehnologică a liceului (30,7%).
- Rata brută de cuprindere în întreg învățământul profesional și tehnic (liceu tehnologic și învățământ profesional) a scăzut constant în perioada 2009-2016; în ultimii trei ani școlari s-au înregistrat ușoare creșteri, până la valoarea de 42,9% în 2019/2020.

Ratele specifice de cuprindere în aceste niveluri de studiu se calculează prin raportarea numărului de elevi de liceu/școală profesională de o anumită vârstă la totalul populației (rezidente) de aceeași vârstă.

La nivelul învățământului liceal, ratele specifice de cuprindere pe vârste relevă evoluții specifice în cazul fiecărei vârste. Valorile ratelor în ultimii zece ani au fost influențate de cuprinderea în liceu, în perioada 2011-2014, a celor două generații de elevi care au avut debutul școlar simultan, la 6 și 7 ani, în 2003/2004.

Datele calculate pentru ultimii ani școlari arată scăderi constante ale valorilor ratelor specifice pentru aproape toate vârstele corespunzătoare liceului. Astfel, în anul școlar 2019/2020, în liceu se aflau: aproximativ 58% din populația școlară totală de 15 ani; peste 63% din populația școlară de 16 ani; peste 64% din populația școlară de 17 ani și aproape 52% din populația școlară de 18 ani. Rata specifică de cuprindere a populației școlare feminine este mai mare decât a celei școlare masculine pentru fiecare interval de vârstă.

În anul școlar 2019/2020, pe lângă elevii de vârstă teoretică corespunzătoare (15-18 ani), în unitățile de învățământ liceal se aflau și elevi de vârste mai mici (15,1% din totalul

populației de 14 ani – în creștere față de anul anterior), dar și elevi cu vârste mai mari (peste 9% din populația de 19 ani și un număr semnificativ de elevi de 20 de ani și peste această vârstă). Ponderea populației școlare de liceu care depășește vârsta corespunzătoare acestui nivel de studiu este determinată de un complex de factori: elevi cu debut școlar întârziat, elevi cu repetenție multiplă, elevi care nu s-au înscris la liceu imediat după finalizarea clasei a VIII-a și au decis continuarea studiilor mai târziu, elevi care au urmat ruta progresivă de formare în învățământul secundar superior etc. Majoritatea acestor elevi se află înscriși în forme de învățământ cu frecvență redusă sau seral.

La nivelul învățământului profesional, ratele specifice de cuprindere au crescut de la un an la altul, începând cu 2014/2015 – anul școlar corespunzător reorganizării acestei rute de formare. Astfel, în anul școlar 2019/2020, învățământul profesional cuprindea aproape 14% din populația de 15 ani, peste 14% din populația de 16 ani și aproape 12% din populația de 17 ani.

Analiza datelor relevă valori mai mari ale ratelor specifice în cazul populației școlare masculine, la toate vârstele corespunzătoare învățământului profesional.

Ca și la nivel liceal, în învățământul profesional există și elevi cu vârste mai mici sau mai mari decât intervalul corespunzător acestui nivel de studiu, dar în ponderi mult mai reduse (3,7% din populația de 14 ani; 5,6% din populația de 18 ani).

Desființarea învățământului profesional în anul 2009/2010 și reînființarea acestuia în 2014/2015 a influențat valoarea ratei abandonului școlar la liceu în ultimii zece ani, care a înregistrat creșteri și scăderi succesive.

În ultimii trei ani, rata abandonului școlar la liceu – calculată ca pondere a elevilor care sunt înregistrați cu abandon la finalul unui an școlar, din totalul elevilor înscriși la începutul anului școlar – a înregistrat valori constante, de 2,5%. La finalul anului școlar 2018/2019, un număr de 15513 elevi erau în situația de abandon școlar.

Pe toată perioada analizată s-au păstrat diferențele pe sexe cu privire la abandonul școlar: în mod constant, o pondere mai mare a băieților abandonează liceul, comparativ cu fetele.

Analiza situației abandonului școlar în anul 2018/2019 pe filiere de formare ale învățământului liceal evidențiază următoarele aspecte:

- Cea mai mică rată de abandon școlar se înregistrează la nivelul filierei vocaționale, iar cea mai mare la nivelul filierei tehnologice.
- La nivelul filierei teoretice, rata abandonului școlar s-a păstrat în ultimii ani la valoarea de 1,1%. Profilul real înregistrează o rată a abandonului de două ori mai mare decât profilul uman; acesta din urmă are rata cea mai mică de abandon școlar dintre toate profilurile de formare.
- Filiera tehnologică înregistrează rata cea mai mare de abandon (4,5%). În cadrul acesteia, cele mai mari valori ale abandonului se înregistrează la profilurile tehnic (5,8%), iar cele mai mici la profilul servicii (2,9%).
- La nivelul filierei vocaționale se înregistrează o rată mică de abandon (0,8%), în scădere de la un an școlar la altul.

Analiza ratei abandonului în învățământul profesional evidențiază o creștere semnificativă în perioada 2009-2011 (anii de lichidare a școlilor de arte și meserii). Odată cu reorganizarea învățământului profesional în 2014/2015, valoarea abandonului a scăzut semnificativ. La finalul anului 2018/2019, indicatorul a avut valoarea de 3,8%. La această rută de formare, se constată o pondere mai mare a abandonului în cazul populației feminine, în comparație cu populația masculină.

Analiza ratelor specifice de cuprindere în învățământul postliceal, în 2019/2020, evidențiază scăderi ușoare ale valorilor corespunzătoare vârstelor de 19 și 20 de ani, concomitent cu o creștere a valorilor la nivelul vârstei de 21 de ani și peste. La toate vârstele corespunzătoare învățământului postliceal, populația școlară feminină înregistrează valori de peste două ori mai mari, comparativ cu populația școlară masculină.

La finalul anului școlar 2018/2019, valoarea ratei abandonului școlar în învățământul postliceal a crescut față de anul anterior. Aproximativ 1 din 10 elevi înscriși în această formă de învățământ abandonează studiile.

1.5. FACTORI CARE DETERMINĂ PĂRĂSIREA TIMPURIE A ȘCOLII

Datele culese în timpul atelierelor de consultare precedente elaborării Strategiei Naționale pentru Educație, a condus, de asemenea, la date concrete, bazate pe experiențe personale, privind factorii principali care determină părăsirea timpurie a școlii în România. Feedback-ul a fost colectat de la 142 de participanți la atelierele de lucru consultative și de la un număr suplimentar de 404 persoane, care au completat chestionarul online.

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ ELEVUL/FAMILIA ÎN PRIVINȚA CERERII DE EDUCAȚIE

- Nivelul scăzut al venitului per familie, ca o constrângere financiară pentru a suporta costurile colaterale ale educației, în special în rândul familiilor sărace și dezavantajate
- Accesibilitatea teritorială scăzută a serviciilor de educație în zonele rurale izolate
- Implicarea copiilor în activități de muncă sezonieră și de îngrijire a fraților mai mici
- Migrația părinților din unele comunități, în străinătate (conduce la retragerea temporară de la școală)
- Nivelul de educație al părinților, în special nivelul de educație al mamei
- Modul de a percepe beneficiile școlarizării în familie
- Copiii cu dizabilități și cerințe educaționale speciale
- Sănătatea, căsătoria timpurie și/sau sarcina, alte motive personale
- Sărăcia, posibilitățile reduse de angajare și participarea scăzută la educație a părinților în multe comunități rurale/suburbane; rata PTȘ ridicată în rândul copiilor romi este, de asemenea, asociată sărăciei și, în unele cazuri, factorilor culturali

FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ OFERTA DE EDUCAȚIE

- Numărul insuficient de locuri și disponibilitatea limitată a programelor tip A Doua Șansă, ÎPTI și Școală după Școală în zonele rurale și în comunitățile sărace
- Numărul insuficient de locuri pentru ucenicie/ stagii de practică
- Lipsa infrastructurii la nivelul creșelor, în special în zonele rurale
- Infrastructura insuficientă la nivelul ÎPT

- Calitatea slabă a sistemului actual de ÎPTI, în unele unități de învățământ
- Insuficienta corelare între oferta educațională și specificul economic local
- Calitatea, procesele și practicile educaționale: probleme comportamentale la nivel de școală, în special în ceea ce privește atitudinea cadrelor didactice față de elevi (și reciproc) sau a atitudinii cadrelor didactice față de părinți
- Sprijinul insuficient pentru elevii aparținând grupurilor minoritare
- Calitatea proceselor de predare și învățare: abilitățile și metodele de predare ale cadrelor didactice nu sunt corelate cu metodele moderne și sunt inadecvate pentru a răspunde nevoilor grupurilor aflate în situație de risc; metodele de predare sunt inadecvate; lipsa resurselor de învățare disponibile în școli; elevii sunt incapabili să promoveze examenul național de la sfârșitul clasei a VIII-a; cadrele didactice nu sunt motivate
- Mediul școlar – lipsa de comunicare între diferitele niveluri ale sistemului educațional și părinți/ comunitate și alte instituții relevante la nivel local
- Lipsa disponibilității resurselor financiare suplimentare la nivelul MECS: alocările bugetare și de personal pentru abordarea PTȘ au fost insuficiente; condițiile din școli sunt inadecvate
- Lipsa consilierilor școlari sau a psihologilor pentru a-i ajuta pe copiii cu cerințe educaționale speciale; elevii cu dizabilități nu primesc sprijinul adecvat
- Lipsa unor date fiabile, transparente și în timp util împiedică capacitatea sectorului de a monitoriza adecvat tendințele de părăsire timpurie a școlii
- Corelația slabă între oferta educațională și nevoile de competențe și cunoștințe de pe piața muncii
- Alocarea financiară limitată per elev din bugetul școlii (căci numărul de elevi este mic), care acoperă doar costurile administrative de bază și salariile cadrelor didactice, fără a exista fonduri disponibile pentru măsurile specifice privind PTȘ

1.6. PRINCIPALELE GRUPURI AFLATE ÎN SITUAȚIE DE RISC DE PĂRĂSIRE TIMPURIE A ȘCOLII ÎN ROMÂNIA.

Minoritățile și alte grupuri marginalizate. Datele din Ancheta Bugetelor de Familie (ABF) arată diferențe semnificative între copiii din cea mai săracă chintilă și cei din alte categorii. Conform studiilor recente, principalele motive ale abandonului școlar, identificate atât de actorii educaționali, dar și de familii, sunt direct asociate dificultăților financiare. Populația de etnie romă este cea mai vulnerabilă în fața acestora, iar situația este cu atât mai gravă în cazul fetelor de etnie romă, din cauza condițiilor de trai precare și a tradițiilor. Cercetările recente au arătat că, din 597 de copii de etnie romă (cu vârste între 7-11 ani), din familii cu cel puțin un copil în afara școlii, aproape jumătate dintre ei (44,2%) nu participă la niciun program de educație sau formare profesională. Conform recensământului din 2011, 14% din populația de etnie romă este analfabetă, comparativ cu 1% din rândul altor minorități sau români și numai 9% au terminat liceul, comparativ cu 39% din rândul altor comunități sau români. Lipsa datelor statistice oficiale fiabile privind situația romilor, în general, și participarea romilor la educație, în particular, este un obstacol important în estimarea corectă a magnitudinii acestei probleme și a tendințelor actuale. Factorii culturali sunt parțial responsabili de această problemă, deoarece persoanelor de etnie romă le este dificil să se identifice drept romi, fără a se confrunta cu situații de discriminare. Estimările experților plasează numărul romilor ca fiind mult mai mare, comparativ cu raportările oficiale: conform datelor Consiliului Europei, în 2010, populația de etnie romă din România a fost estimată între 1.200.000 și 2.500.000 (adică între 6-12% din totalul populației)²⁹. Mai mult, datele anchetei forței de muncă în gospodării UNDP/BM/CE (2011) indică faptul că mai mult de o treime (37%) din populația de etnie romă din România are sub 15 ani, în contrast puternic cu profilul demografic de îmbătrânire a populației din România.

Raportul Raxen (2009) pentru România a arătat că segregarea teritorială este strâns corelată cu părăsirea timpurie a școlii, participarea scăzută pe piața muncii și costurile ridicate ale altor servicii (transportul public, sănătatea etc.). Romii sunt în special vulnerabili la acest tip de segregare. Studiul regional privind situația romilor (2011) a arătat că majoritatea gospodăriilor rome, 56%, sunt dispuse în așezări în care etnia dominantă este cea romă. Între 2000-2006, aproximativ 10.300 dintre elevii romi din România au beneficiat de măsuri

afirmative (locuri rezervate romilor în învățământul secundar și în învățământul profesional și tehnic) și aproximativ 1.420 de elevi au beneficiat de locuri speciale în universități. După cum a mai fost menționat în acest raport, obstacolele cheie în fața succesului lor apar cu mult înaintea acestor cicluri de învățământ, existând un număr disproporționat de mare de romi care nu au frecventat niciodată școala sau care au abandonat înainte de finalizarea învățământului secundar inferior.

Copiii din comunitățile rurale. Părăsirea timpurie a școlii în România este, în mare parte, o problemă pregnantă, mai ales în mediul rural. Valoarea medie a indicatorului PTȘ pentru regiunea București-Ilfov se află deja sub ținta europeană impusă, ceea ce nu este deloc surprinzător, având în vedere numărul relativ scăzut al populației rurale, procentul ridicat al gospodăriilor cu valori ale veniturilor peste medie, precum și proximitatea capitalei care prezintă cea mai diversificată ofertă educațională. Există câteva studii recente care trec în revistă factorii determinanți ai părăsirii timpurii a școlii în zonele rurale; totuși, performanța scăzută a sistemului educațional în zonele rurale este studiată de peste un deceniu. La sfârșitul anilor 1990, elevii din zonele rurale din România erau de opt ori mai supuși riscului de a primi calificativul „insuficient” la testele obligatorii la științe, în comparație cu colegii lor din zonele urbane. Chiar dacă aproape jumătate dintre copiii cu vârstă școlară locuiesc în zonele rurale, ei reprezintă doar aproximativ 24% dintre elevii din învățământul secundar superior. Rata de abandon școlar a fost de 1,5 ori mai mare în zonele rurale decât în cele urbane. Peste 25% dintre persoanele din zonele rurale au finalizat învățământul primar sau nu au finalizat niciun ciclu de educație formală, în timp ce, în zonele urbane, numai 2,6% au niveluri similare de educație.

CAPITOLUL 2. ACTORII ȘI INIȚIATIVELE PTȘ ÎN ROMÂNIA

Actorii interesați la nivel central, regional și local de domeniul educațional sunt conștienți de provocarea pe care o declanșează PTȘ și au luat măsuri pentru soluționarea aspectelor pe care le incumbă această provocare, prin conceperea și implementarea unor programe educaționale, în special prin cele implementate de Ministerul Educației (OI POSDRU) în perioada de programare anterioară (2007-2013), prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POSDRU). Cu toate că aceste activități oferă lecții importante privind PTȘ, pentru proiectarea următoarei runde de programe, există numeroase alte instituții implicate în inițiativele privind PTȘ. Răspunsurile acestor instituții rămân necoordonate, în mare parte, ele interacționând prin intermediul unor rețele ad hoc, complexe. PTȘ impune un răspuns pe termen lung, un angajament susținut, alături de o coordonare puternică din partea tuturor actorilor cheie.

2.1 INSTITUȚII CHEIE CE ACȚIONEAZĂ ÎN DOMENIUL PTȘ

O serie de instituții cheie la nivel central, regional și local sunt implicate, într-o măsură mai mică sau mai mare, în formularea și implementarea de politici privind PTȘ. La nivel central, Ministerul Educației și Cercetării Științifice (MECS) este actorul principal, atât în formularea, cât și în implementarea politicilor privind PTȘ, prin implicarea a două dintre direcțiile generale importante din structura sa, respectiv:

- Direcția Generală Învățământ Preuniversitar (DGEÎP), care are un rol esențial în definirea liniilor directoare, programarea și monitorizarea de politici la nivel național;
 - Direcția Generală Management și Rețea Școlară (DGMRS), care monitorizează și evaluează managementul inspectoratelor, al școlilor și al Caselor Corpului Didactic la nivel preuniversitar.
- În plus, există instituții publice de interes național care lucrează în subordinea MECS, printre care următoarele:

Agencia Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP), care evaluează calitatea programelor educaționale și de instruire și autorizează funcționarea instituțiilor de educație preuniversitare. Această instituție este responsabilă cu monitorizarea

performanței și cartografierea rezultatelor educaționale în relație cu factorii sociali și economici (sărăcie, origine etnică, statut profesional, etc.), aspecte care sunt importante pentru țintirea intervențiilor la nivel regional și comunitar.

Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT), care elaborează politicile generale pentru ÎPT, inclusiv liniile directe generale pentru școli, curriculumul de specialitate și calificările profesionale și care gestionează și coordonează elaborarea conținutului programei și definirea competențelor specifice în ÎPT.

Institutul de Științe ale Educației, care oferă sprijin științific și analitic factorilor de decizie și celor care participă la elaborarea de politici în sectorul educație (minister, unități de învățământ, cadre didactice, copii și elevi, părinți/ tutori, tineri și adulți).

Un număr de ministere joacă un rol important în abordarea factorilor multipli care influențează PTȘ. Între acestea se numără Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPS), care joacă un rol important în oferirea de sprijin financiar familiilor din grupurile aflate în situație de risc, prin intermediul Agențiilor Județene pentru Plăți și Inspecție Socială (AJPIS) și implementează un proces de verificare încrucișată prin intermediul inspectorilor săi sociali, al inspectorilor de muncă și al agențiilor județene/a municipiului București pentru plăți și inspecție socială, aflate în subordinea Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială (ANPIS)

La nivel local:

Inspectoratele Școlare Județene (ISJ), care joacă un rol cheie în reprezentarea MECS la nivel local și în asigurarea implementării politicilor naționale. ISJ urmăresc inițiativele referitoare la activitățile de prevenire, intervenție și compensare legate de reducerea PTȘ; asigură monitorizarea sistematică a planurilor de acțiune agreeate, a rezultatelor propuse și asigură sprijin școlilor în inițiativa lor de a preveni, de a lua măsuri sau de a compensa PTȘ.

Casele Corpului Didactic, care oferă formare profesională continuă pentru cadrele didactice din sistemul de învățământ preuniversitar. Fiecare județ are o Casă a Corpului Didactic

care colaborează îndeaproape cu Inspectoratul Școlar Județean, cu școlile și cu cadrele didactice din acel județ.

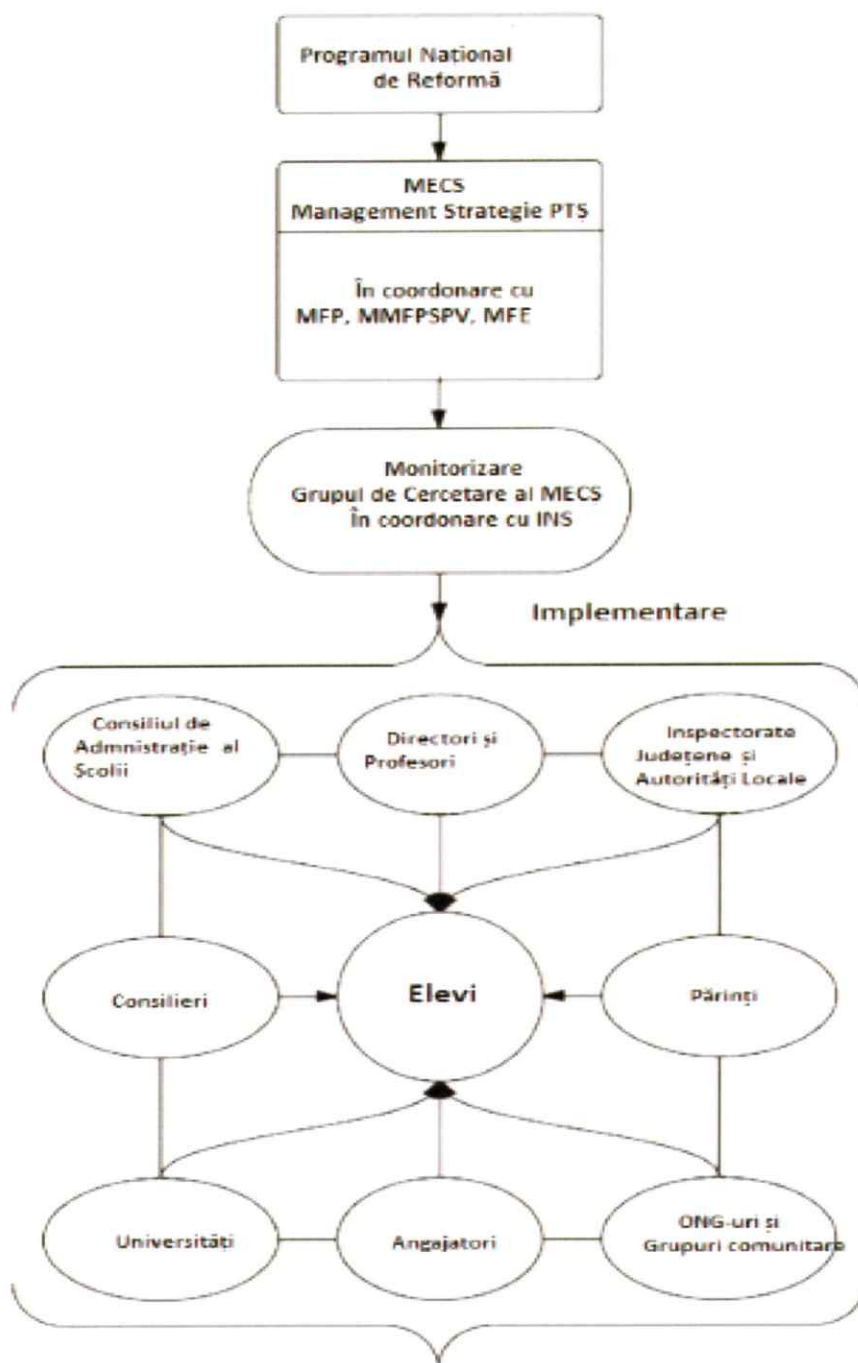
Centrele Județene de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE), care coordonează, monitorizează și evaluează serviciile educaționale furnizate de instituțiile de învățământ preuniversitar, pe baza unor criterii metodologice și științifice; participă la formarea cadrelor didactice și evaluează specialiștii în educație și mediatorii școlari care oferă servicii educaționale în cadrul acestor centre.

Școlile reprezintă principala entitate responsabilă cu implementarea programelor educaționale, lucrând direct cu elevii și cu părinții.

Instituțiile nonguvernamentale (ONG-uri), care au participat în proiecte finanțate de UE prin POSDRU, între 2007 și 2013, și au implementat activități de prevenire și corectare a PTȘ. Între aceste ONG-uri se numără și Roma Education Fund România, Fundația Copiii Noștri, Salvați Copiii România, Romani-Criss, Fundația Copii în Dificultate, World Vision România etc. Aceste instituții continuă să fie, și în continuare, foarte active în acest domeniu.

Autoritățile administrație publice locale joacă un rol important în suplimentarea finanțării către școli și funcționează ca parteneri valoroși ai Inspectoratelor Școlare Județene, responsabili pentru facilitățile școlare și înlăturarea obstacolelor în calea accesului la educație. Actorii cheie interesați interacționează prin intermediul unei rețele complexe de legături, care rămân ad-hoc ca natură și care nu beneficiază de acțiuni coordonate și de o colaborare structurată pentru abordarea PTȘ. Graficul următor prezintă o diagramă pe niveluri a actorilor interesați, multiplu implicați în lupta pentru reducerea PTȘ și a potențialelor oportunități de acțiune coordonată:

Lipsa schimbului de informații și inconsistența colectării și raportării datelor sunt obstacole serioase în formularea de politici și programe pentru reducerea PTȘ, bazate pe date concrete. Deficiențele³⁶ legate de schimbul de informații și luarea de decizii bazate pe date concrete includ, printre altele:

- Diferite ministere care colectează date relevante pentru PTȘ au în vedere doar nevoile lor particulare de informații și, prin urmare, datele colectate prin aceste eforturi pot servi doar scopurilor pentru care au fost inițial colectate. Nevoile de informații ale altor utilizatori necesită uneori colectarea de date noi. Prin urmare, de obicei este dificil de a răspunde nevoilor informaționale ale altor părți, din cadrul sau din afara sistemului de învățământ (inclusiv organisme oficiale, directori de școală, asociații profesionale, ONG-uri, cadre didactice etc.).
- Datele sunt adesea furnizate separat către agenții diferite, chiar dacă seturile de date se bazează pe aceleași date individuale (dezagregate). În acest fel, crește sarcina administrativă a entităților raportoare, atât pentru că este necesară o agregare a datelor primare, dar și pentru că această sarcină este repetitivă.
- Regulile de proprietate a datelor limitează utilizarea optimă a informațiilor disponibile. Unele organisme dețin date parțiale, dar nu există un organism care să dețină toate datele, iar obținerea accesului la date noi, de la alte agenții sau departamente, poate implica proceduri complicate și perioade lungi de așteptare.
- Datele agregate sunt mai dificil de verificat. Uneori, datele raportate către diferite agenții pot ridica întrebări și este nevoie de un efort substanțial pentru a stabili dacă este sau nu vorba de o eroare și, mai ales, de a indica unde a apărut eroarea. Acest lucru creează redundanță și date contradictorii.

Lipsa schimbului de informații nu numai că îngreunează elaborarea și implementarea de politici și programe pe bază de date concrete, dar este și o omisiune costisitoare. Beneficiile care pot fi obținute prin unificarea sau, cel puțin, prin colaborarea în colectarea și analiza datelor și în

asigurarea faptului că toate ministerele și departamentele au baze de date interoperabile ar produce economii semnificative, care ar putea finanța programele necesare.

Colaborarea și cooperarea între departamente nu se oprește la schimbul de informații. Este necesară o abordare complexă pentru soluționarea problemelor naționale, care depășește portofoliul unui singur ministru. În cazul ratei ridicate a PTȘ, nu este o problemă cu care se confruntă doar MECS. Aceasta problemă implică și MMFPSPV, MFP, MS, INS și o serie de alte ministere, agenții, autorități ale administrației publice locale, grupuri ale societății civile și alte organizații. Ca atare, colaborarea pentru a soluționa această provocare este o necesitate.

2.2 POLITICI EXISTENTE ȘI CADRU LEGAL

Sistemul de învățământ a fost consolidat, în repetate rânduri, în ultimele decenii. România a făcut pași importanți în implementarea programului de reformă. Legea Educației Naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, a introdus schimbări în aproape toate domeniile educaționale: noi cicluri de învățământ și accent pe educația timpurie a copiilor (de la naștere la 6 ani); trecerea de la o programă bazată pe obiective la un curriculum bazat de competențe; noi sisteme de dezvoltare profesională; strategii de evaluare; reforme privind finanțarea învățământului preuniversitar, în context descentralizat; clasificarea și ierarhizarea universităților; o nouă abordare privind managementul universitar și accent pe învățare pe tot parcursul vieții. Programul Național de Reformă subliniază următoarele reforme specifice introduse de noua lege:

- Adaptarea ciclurilor de învățământ la cerințele unui sistem de învățământ modern și Cadrul European al Calificărilor.
- Modernizarea și descongestionarea programei școlare.
- Reorganizarea sistemului de evaluare a elevilor.
- Asigurarea unui grad ridicat de descentralizare, responsabilizare și finanțare a sistemului.
- Asigurarea egalității de șanse la educație pentru grupurile dezavantajate.

- Actualizarea și îmbunătățirea învățământului profesional și tehnic (ÎPT).
- Reforma politicilor privind resursa umană în educație.
- Stimularea învățării pe tot parcursul vieții.
- Modernizarea managementului și leadership-ului universitar.
- Ierarhizarea programelor universitare.
- Asigurarea calității în învățământul superior.
- Finanțarea competitivă și stimulente pentru excelență academică în învățământul superior.

Prevederile Legii Educației Naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, au fost însoțite de o serie de documente și reglementări subsecvente care au vizat, printre altele, și prevenirea și corecția PTȘ. Între acestea, amintim: elaborarea, aprobarea și implementarea programelor școlare pentru programul A Doua Șansă, reglementarea înscrierilor și alte activități asociate programelor de tip A doua șansă; introducerea programelor de stagii de practică pentru obținerea calificărilor profesionale de nivel doi; organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copii, elevi și tineri cu cerințe educaționale speciale înscriși în învățământul de masă; metodologii pentru înscrierea în clasa pregătitoare și în clasa întâi (2012-2013). Această ultimă măsură, care include introducerea unei clase pregătitoare în fiecare școală primară, ca primă clasă a învățământului primar, poate avea un impact uriaș asupra asigurării unui acces egal în învățământul primar, mai ales în comunitățile dezavantajate. Astfel, nu numai că se folosesc capacitățile existente în școlile unde declinul demografic a condus la reducerea numărului de clase și la disponibilizarea cadrelor didactice, ci și va permite accesul copiilor defavorizați la activități care să le crească nivelul de pregătire pentru școală și, astfel, vor crește șansele ca acești copii să înceapă școala la timp și să rămână în sistem pe parcursul învățământului obligatoriu.

Cu toate acestea, multe dintre aceste măsuri întâmpină dificultăți de implementare, îndeosebi din lipsa anticipării efectelor bugetare și a capacității minime necesare pentru implementare. O modificare recentă a Legii Educației Naționale nr.1/2011, cu modificările și completările

ulterioare, a dus la introducerea unei noi posibilități de acces în învățământul profesional. Aceasta se înregistrează după clasa a VIII-a și deschide posibilitatea implementării unui sistem de ÎPT funcțional, aliniat cu piața muncii, prin implicarea actorilor din sectorul privat și al furnizorilor de formare de înaltă calitate.

România se așteaptă să înregistreze un progres semnificativ în îmbunătățirea eficienței sectorului de învățământ, după ce a introdus finanțarea per capita, printre alte inițiative, ca măsură de consolidare a rețelei școlare. Prin introducerea finanțării per elev, directorii primesc o sumă globală în funcție de numărul și tipul elevilor înscriși în școală. Apoi, aceștia finanțează toate costurile școlii, inclusiv costurile salariale. Această abordare aduce o schimbare importantă față de sistemul de finanțare anterior, când directorii nu aveau nicio influență asupra bugetelor și nici stimulente pentru a implementa măsuri de eficientizare. Deși acesta este un pas înainte, prin utilizarea fondurilor publice într-un mod transparent și prin încurajarea realocării de fonduri către rezultate, provocarea cu care se confruntă acum sectorul de învățământ din România constă în stabilirea unui sistem de responsabilizare concentrat pe îmbunătățirea rezultatelor învățării și pe asigurarea atingerii acestui obiectiv.

O reformă a sistemului de învățământ profesional și tehnic (ÎPT) este în curs de desfășurare, însă necesită revizuire și sprijin în continuare. Reformele ÎPT ar trebuie să aibă în vedere: atragerea în ÎPT a elevilor cu competențe generale solide; asigurarea dobândirii unor competențe strâns corelate cu cerințele pieței muncii și cu nevoile sectorului privat; dezvoltarea și sprijinirea învățământului secundar superior și postsecundar; extinderea utilizării unui sistem de credite transferabile (adică între învățământul secundar superior și învățământul postsecundar); oferirea posibilității absolvenților de învățământ secundar inferior, cu vârsta sub 18 ani și care au abandonat școala, de a finaliza cel puțin un program de formare profesională și dobândirea unor calificări corespunzătoare, în conformitate cu Cadrul Național al Calificărilor (vor fi oferite gratuit de școlile din ÎPT de stat). Unele proiecte și programe implementate au înregistrat rezultate încurajatoare, însă multe dintre acestea au fost intervenții pilot, la scară mică și, de aceea, o abordare mai cuprinzătoare este necesară, pentru a asigura implementarea deplină a acestor reforme.

O serie de proiecte și programe privind ÎPT au fost implementate în cadrul POSDRU 2007- 2012 și au fost gestionate de către Centru Național pentru Dezvoltarea ÎPT (ca Organism Intermediar), cu scopul de a îmbunătăți și actualiza formarea cadrelor didactice, dezvoltarea și revizuirea programei, îmbunătățirea calității programului de ÎPT și conectarea acestuia la nevoile pieței muncii, precum și consolidarea legăturii dintre școlile din ÎPT, comunități și mediul de afaceri.

Înainte de POSDRU 2007-2013, au fost derulate trei programe PHARE, începând cu 1995 (PHARE TVET RO 9405 – Programul Național de Reformă, PHARE TVET 2001-2003 și PHARE TVET 2004-2006). De exemplu, programul de reformă PHARE VET (1995-1997) a reprezentat un succes în raport cu cele patru obiective imediate: „a introdus noi tipuri de programe care reprezintă un pas important în adaptarea ÎPT din România, prin intermediul cărora să crească inițiativele, flexibilitatea și extinderea nivelului de pregătire al absolvenților pentru a răspunde noilor profiluri de locuri de muncă impuse de piața muncii”.

Programul A Doua Șansă este principala politică de compensare implementată de MECS.

Alte măsuri disponibile includ cursuri serale pentru învățământul secundar și cursuri cu frecvență redusă pentru învățământul primar și secundar. Cele mai mari rate de înscriere la cursurile A Doua Șansă se regăsesc în mediul urban, cu cel mai mare număr de cursanți în învățământul secundar inferior.

Programul *A doua șansă* se adresează adolescenților, tinerilor, adulților, proveniți din medii sociale diverse și cu vârste variate, care nu au urmat sau nu au finalizat învățământul primar și gimnazial.

Programul oferă acestor categorii de persoane posibilitatea continuării și finalizării învățământului obligatoriu fără a fi nevoite să-și întrerupă eventualele activități profesionale sau familiale în care sunt angrenate.

Programul este structurat pe două niveluri: *A doua șansă* – învățământ primar și *A doua șansă* – învățământ secundar inferior – acesta din urmă având și o componentă de pregătire profesională.

Nu există limită superioară de vârstă pentru cei care doresc să se înscrie în acest program. Condiția este ca aceștia să fi depășit cu cel puțin 4 ani vârsta corespunzătoare clasei și care se află în următoarele situații:

Pentru programul **A doua șansă - învățământ primar**:

- nu au participat deloc la educația formală - școlară;
- au fost înscriși, dar au abandonat învățământul primar - indiferent de momentul și motivele abandonului;
- nu au absolvit, până la vârsta de 14 ani, învățământul primar.

Pentru programul **A doua șansă - învățământ secundar inferior**:

- au absolvit învățământul primar obligatoriu (inclusiv în sistemul *A doua șansă*) dar nu și-au continuat educația mai departe

sau:

- au absolvit o parte din clasele corespunzătoare învățământului gimnazial (V, VI sau VII), dar au abandonat școala pe parcursul acestui ciclu de învățământ - indiferent de momentul și motivele abandonului.

Programul *A doua șansă* este un program flexibil, astfel încât să motiveze cursanții și să-i ajute să-l finalizeze, să ofere mai multă autonomie școlilor în ceea ce privește implementarea lui, dar și sprijinul necesar tuturor celor implicați, prin programe de formare a personalului didactic și materiale educaționale pentru cursanți și pentru cadrele didactice. Prin intermediul programului s-au introdus elemente inovatoare în procesul educațional, cum ar fi: curriculumul modular și sistemul de credite pentru educația de bază, evaluarea, certificarea și recunoașterea competențelor dobândite anterior de către cursanți, asigurarea unui program de pregătire individualizat.

Înscrierea în programul A doua șansă se poate realiza, în fiecare an, în două sesiuni: octombrie și februarie.

Elevii înscriși în program pot avea niveluri și așteptări foarte diferite. Noul program asigură o ofertă transparentă de module pe care elevii le pot urma pentru a-și forma competențe, ca urmare a participării la activități de învățare prin cooperare, în contexte reale și cu sarcini și teme care răspund intereselor și nevoilor acestora.

Învățarea va avea loc în grupuri mici (8-15 elevi în fiecare clasă). Cursurile se pot desfășura după mai multe variante de orar (în timpul săptămânii după-amiaza sau seara, sâmbăta sau în timpul vacanțelor școlare etc.) în funcție de posibilitățile cursanților și ale cadrelor didactice. Sunt planificate ore pentru consultații individuale la dispoziția elevilor.

Programul are o durată flexibilă. Durata medie de școlarizare (de 2 ani pentru învățământul primar, respectiv de 4 ani pentru învățământul secundar inferior) se poate micșora pentru fiecare elev în parte, în funcție de competențele dovedite, atât în domeniul educației de bază, cât și în domeniul pregătirii profesionale.

Absolvenții au dreptul la continuarea studiilor, conform prevederilor legii, astfel:

Absolvenții Programului A *doua șansă* - învățământ primar pot urma studiile în învățământul gimnazial;

Absolvenții Programului A *doua șansă* - învățământ secundar inferior pot urma studiile în învățământul secundar superior (ciclul superior al liceului) sau pot parcurge stagiile de pregătire practică, în urma cărora au posibilitatea de a obține și un Certificat de calificare profesională nivel 3.

CAPITOLUL 3. CADRUL ȘI PRINCIPII DIRECTOARE ALE STRATEGIEI PENTRU REDUCEREA PTȘ

În vederea atingerii ȋntelor ambiȋioase ale propriei agende naȋionale ȃi ale strategiei Europa 2020, Romȃnia a trebuit sȃ asigure implementarea oportunȃ a acestor reforme, ȋncercȃnd sȃ facȃ faȃȃ atȃt limitȃrilor bugetare, cȃt ȃi problemelor de altȃ naturȃ care ar putea ȋmpiedica procesul. Reducerea PTȚ este esenȋialȃ ȋn atingerea unui numȃr de obiective majore ale strategiei Europa 2020. Reducerea PTȚ vizeazȃ atȃt obiectivele pentru o „creȃtere inteligentȃ”, ȋmbunȃȃȃind nivelul de educaȃie ȃi de instruire, cȃt ȃi pe cele de „creȃtere incluzivȃ”, prin soluȋionarea unuia dintre principalii factori de risc legaȋi de ȃomaj, sȃrȃcie ȃi excluziune socialȃ, respectiv cel de PTȚ. ȋn realizarea acestor scopuri, ȋn Romȃnia, alocarea ȃi execuȋia bugetarȃ trebuie sȃ devinȃ mult mai centrate pe politici, prevȃzȃnd ȃinte ȃi resurse adecvate. O ȋmbunȃȃȃire substanȋialȃ a acestor reforme este esenȋialȃ pentru asigurarea atragerii Fondurilor Europene Structurale ȃi de Investiȋii care vor juca un rol esenȋial ȋn implementarea acestei strategii.

3.1 PREVENIRE, INTERVENȋIE ȃI COMPENSARE

O strategie de reducere a PTȚ trebuie sȃ combine o serie de mȃsuri de prevenire, intervenȋie ȃi compensare, cu accent special pe intervenȋii la nivel de ȃcoalȃ ȃi elev. Recomandȃrile Consiliului European pentru toate statele membre au impus implementarea unor strategii complete cu privire la pȃrȃsirea timpurie a ȃcolii, care sunt ȋn linie cu prioritȃȋile naȋionale ȃi obiectivele Europa 2020. Strategiile complete trebuie sȃ includȃ un mix de mȃsuri de prevenire, intervenȋie ȃi compensare, dupȃ cum urmeazȃ:

Mȃsurile de prevenire au scopul de a reduce riscul de pȃrȃsire timpurie a ȃcolii ȋnainte de debutul eventualelor probleme. Astfel de mȃsuri optimizeazȃ oferta de educaȃie ȃi formare profesionalȃ, pentru a sprijini elevul ȋn obȋtinerea unor rezultate ȃcolare mai bune ȃi pentru a ȋnlȃtura obstacolele din calea succesului educaȋional. Acest tip de mȃsuri au scopul de a stabili o bazȃ solidȃ, timpurie, care permite elevilor dezvoltarea potenȋialului propriu ȃi creeazȃ oportunitȃȋi pentru o mai bunȃ integrare ȃcolarȃ.

Mȃsurile de intervenȋie au scopul de a elimina incidenȃȃ fenomenului de PTȚ, prin ȋmbunȃȃȃirea calitȃȋii educaȃiei ȃi a formȃrii profesionale, la nivelul instituȋiilor de ȋnvȃȃȃmȃnt,

prin acordarea de sprijin specific elevilor sau grupurilor de elevi aflați în risc de părăsire timpurie a școlii, ca urmare a semnalelor de avertizare timpurie primite. Aceste măsuri au în vedere toate nivelurile de învățământ, pornind de la educația și îngrijirea timpurie, până la învățământul secundar superior, cu accent pe: (i) politici la nivel de școală, care să fie integrate în politicile generale de dezvoltare a unității (ii) nivelul individual, pentru a dezvolta 'rezistența' elevilor la riscul de PTȘ și pe redresarea dificultăților concrete, care pot fi de natură socială, cognitivă sau emoțională.

Măsurile de compensare au scopul de a sprijini reintegrarea în sistemul de educație și formarea persoanelor care au părăsit prematur școala și dobândirea calificărilor necesare accesului pe piața muncii.

În prezent, mixul de politici combină o serie de măsuri din toate aceste domenii, cu accent principal pe furnizarea de intervenții la nivel de școală și elev. Îmbunătățirea calității și extinderea scopului măsurilor de prevenire reprezintă un element cheie al strategiei, mai ales în etapele timpurii ale procesului de educație (preșcolar și începutul ciclului primar). Ar putea dura aproximativ un deceniu pentru ca rezultatele acestor măsuri de prevenire să releve impactul semnificativ asupra indicatorului european referitor la PTȘ (persoanele tinere, cu vârste între 18-24 de ani, care au finalizat cel mult un ciclu de învățământ secundar inferior și care nu sunt implicate în nicio formă de învățământ sau formare). Cu toate acestea, ratele de rentabilitate a investițiilor în educația timpurie sunt cele mai ridicate - în comparație cu intervențiile în etapele ulterioare - prezentând beneficii multiple. Strategia propusă va viza, de asemenea, extinderea progresivă a măsurilor de compensare testate deja și care s-au dovedit de succes (cum ar fi învățământul A Doua Șansă, învățământul seral pentru ciclul secundar și cu frecvență redusă pentru ciclul secundar) și dezvoltarea altor noi măsuri bazate pe oportunitățile oferite de Legea Educației Naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, neexplorate încă (trasee de reintegrare în învățământul de masă, recunoașterea și validarea învățării anterioare, printre altele).

Această strategie se axează în principal pe implementarea măsurilor de prevenire și intervenție de succes și, pe cât posibil, pe acțiuni de prevenirea abandonului școlar în rândul elevilor, oferind, în același timp, opțiuni viabile pentru tinerii adulți care au părăsit deja sistemul.

3.2 PRINCIPII DIRECTOARE

Elaborarea proiectului de strategie de reducerea PTȘ se bazează pe următoarele principii directoare:

Un răspuns integrat și o strategie guvernamentală de reducerea părăsirii timpurii a școlii cuprinzătoare. Strategia propusă ar trebui să integreze măsuri de sprijin pentru reducerea PTȘ ale diferitelor sectoare. Prin urmare, în plus, față de politicile educaționale care promovează sisteme educaționale și rezultate de înaltă calitate, sistemul ar trebui să fie pregătit să ofere măsuri și intervenții armonizate cu politicile sociale și serviciile de sprijin; politici care prevăd asistență sanitară, nutriție și asistență psiho-socială; politici de îmbunătățire a productivității forței de muncă și a competențelor acestora și politici pentru tineret, familie și coeziune socială. Coordonarea orizontală între diferiți actori și coordonarea verticală, prin intermediul diferitelor niveluri de guvernare, sunt considerate la fel de importante. Această abordare ar trebui să marcheze un final al abordărilor fragmentate și insuficient coordonate referitoare la PTȘ, predominante în țară.

Colaborarea între entitățile guvernamentale principale este vitală dacă se dorește ca efortul multisectorial să aibă succes în reducerea PTȘ. Unele programe administrate de Ministerul Muncii constituie cele mai mari investiții pe care guvernul le direcționează către domenii care pot influența direct reducerea PTȘ. Colaborarea dintre autoritățile educaționale, sociale și cele responsabile cu ocuparea forței de muncă are nevoie de o atenție specială, pentru a se asigura că aceste reforme de asistență socială sunt proiectate cu scopul obținerii celui mai bun impact posibil asupra PTȘ. Este nevoie de o colaborare consolidată între politicile de educație și cele de tineret, în vederea obținerii unei abordări mai coerente și bazate pe colaborare, fapt care permite guvernului implementarea unor politici eficiente de reducere a PTȘ, eliminând, astfel, duplicarea efortului. De asemenea, un răspuns guvernamental coordonat din partea MEC, MM

și MS este util în domeniul educației și îngrijirii timpurii a copiilor, acolo unde sunt în joc aspecte importante privind educația, sănătatea și protecția copiilor mici.

Un răspuns educațional coordonat și cuprinzător. În plus, față de furnizarea unui răspuns integrat din partea guvernului, sunt necesare, din perspectiva politicii educaționale, intervenții integrate la toate nivelurile de învățământ direct legate de PTȘ: educația timpurie, învățământul primar, învățământul secundar inferior și învățământul secundar superior⁴⁸, inclusiv legăturile adecvate cu alte strategii educaționale cheie pe care MECS le dezvoltă, în special cele referitoare la dezvoltarea capacității administrative a MECS, învățarea pe tot parcursul vieții și învățământul superior.

Capacitate consolidată de a implementa politici specifice, bazate pe date concrete.

Elaborarea de politici bazate pe date concrete și eficiente din punct de vedere al costurilor pentru combaterea părăsirii timpurii a școlii este o prioritate a strategiei propuse. Această strategie va necesita colectarea și păstrarea datelor adecvate și fiabile pentru a permite analiza la nivel local, regional și național. Elaborarea sistemelor de avertizare și intervenție timpurie va necesita informații fiabile, corecte și actualizate la nivel de școală, inclusiv cu privire la ratele de abandon și repetenție, perioada de tranziție între nivelurile de educație, ratele de înscriere și absolvire, precum și date cu privire la absenteismul școlar și comportamentul de evitare a școlii. Pe lângă datele și informațiile de bază colectate la nivel de școală sunt, de asemenea, necesare studii și cercetări specifice pentru a analiza principalele cauze ale părăsirii timpurii a școlii pentru diferite grupuri țintă de elevi, școli, tipuri de instituții de învățământ și educație, municipalități sau regiuni. Pentru a integra eficient politicile și măsurile implementate de către diferitele părți interesate va fi, de asemenea, necesară integrarea datelor privind abandonul școlar timpuriu și datele contextuale acoperind informații socio-economice, cele ale recensământului și alte statistici privind populația/datele demografice, informații privind migrarea profesională, precum și alte date, pentru îmbunătățirea viitoarelor măsuri și politici specifice de incluziune socială. Legislația asociată trebuie adaptată într-o asemenea măsură încât să permită aplicarea sancțiunilor în cazul neintroducerii datelor și corelarea lor cu finanțarea. Aceste sancțiuni trebuie cuplate cu o serie de stimulente pentru instituțiile care sunt responsabile și transparente în privința propriilor date.

Asigurarea sustenabilității pe termen lung a finanțării. Majoritatea activităților propuse în strategie necesită timp pentru a-și dovedi eficiența. Multe dintre politicile existente sunt proiectate pe termen scurt, bazate pe proiecte sau inițiative pilot specifice, spre deosebire de implementarea unui cadru coerent aliniat, atât strategic, cât și operațional. Sistemul trebuie să asigure actualizarea și continuitatea măsurilor politice prin: (i) elaborarea de mecanisme de finanțare pe termen lung, care să asigure stabilitate și sustenabilitate financiară, indiferent de durata proiectelor finanțate de donatori externi sau din fonduri UE și (ii) consolidarea relației cu principalii factori interesați (profesori, inspectori, părinți, elevi, autorități ale administrației publice locale, angajatori), pentru a asigura participarea lor la elaborarea și implementarea strategiei propuse. Aceste parteneriate vor fi, de asemenea, fundamentale în asigurarea coerenței și buneii coordonări a tuturor intervențiilor care vor fi implementate în sector; mai ales cele implementate de către actorii non-statali.

Referința la experiențele internaționale, lecțiile învățate și bunele practici. Țările din întreaga lume, inclusiv multe state membre ale UE, implementează diferite tipuri de măsuri și programe menite să reducă părăsirea timpurie a școlii. România va beneficia de pe urma lecțiilor învățate, care variază de la practici bine împământenite la inițiative mai recente. De exemplu, Grupul Tematic de Lucru al Comisiei Europene (GTL) pentru părăsirea timpurie a școlii a supravegheat o gamă largă de practici din 27 de state membre ale UE. Pentru elaborarea acestei strategii, au fost trecute în revistă informații despre lecțiile învățate și bune practici, colectate din surse ca aceasta. A învăța din aceste experiențe va întări dezvoltarea proiectării și implementarea inițiativelor PTȘ din România.

Integrarea bunelor practici identificate prin consultări regionale. Procesul de consultare regională privind proiectul de strategie de reducere a PTȘ a avut loc în perioada ianuarie-martie 2014 și a inclus un sondaj online distribuit tuturor factorilor interesați relevanți. Acesta a dezvăluit aspecte și provocări cheie referitoare la soluționarea politicilor PTȘ pentru următoarea perioadă de programe de finanțare UE. În acest context, au fost identificate și prezentate mai jos câteva exemple de bune practici în soluționarea unor aspecte privind PTȘ în

România. De asemenea, aceste exemple de bune practici au fost folosite în elaborarea Strategiei propuse.

- Leadership-ul adecvat și pozitiv poate avea un impact major asupra implementării măsurilor relevante de prevenire și reducere a PTȘ, chiar și în școlile cu resurse financiare reduse (de ex: directorii de școală proactivi, care promovează o politică de tip o școală prietenoasă pentru toți copiii și adulții din comunitate; modele de urmat, precum mediatorii școlari dedicați, inspectorii școlari sau consilierii cu atitudini pozitive au sprijinit cu adevărat școlile, elevii și familiile în a face față unor dificultăți majore);
- Activitățile extracurriculare sunt considerate importante în motivarea elevilor de a frecventa școala (de exemplu, formarea unui grup de dans folcloric la o școală din Conțești, Teleorman, a condus la creșterea interesului elevilor față de frecventarea cursurilor și, în cele din urmă, la sporirea șanselor lor de succes școlar);
- Sprijinul comunității locale poate asigura depășirea constrângerilor financiare și materiale la nivel de școală (de exemplu, acolo unde comunitatea a fost implicată de către directorii de școală, membrii acesteia au contribuit constant la sprijinirea școlilor în diferite modalități; la fel în cazul autorităților locale care dispun de resurse limitate de sprijinire a infrastructurii școlare, a costurilor de transport etc.);
- Bursele școlare și proiectele de grant axate pe prevenirea și reducerea PTȘ pot fi foarte eficiente (de exemplu, fondurile UNICEF din cadrul campaniei Hai la școală!);
- Implicarea angajatorilor în ÎPT conduce la integrarea profesională de succes a elevilor cu risc de PTȘ;
- Implicarea ONG-urilor și a societății civile (inclusiv a elevilor) în implementarea măsurilor PTȘ poate fi o sursă de inovare și motivație pentru sistem. Procesul de consultare la niveluri locale și regionale a relevat contribuțiile considerabile ale ONG-urilor în implementarea programelor PTȘ în școli.

CAPITOLUL 4. METODOLOGIA CERCETĂRII

4.1 OBIECTIVELE CERCETĂRII

Prezentul studiu se realizează în cadrul proiectului „**Abilitati Dobandite prin Scoala in judetele Caras-Severin si Mehedinti**” ce are ca **obiectiv general** formarea și dezvoltarea competențelor personalului didactic din sistemul de învățământ preuniversitar, în vederea îmbunătățirii managementului și calității procesului educațional.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt:

OS1: Selectia a 600 de tineri/adulti care au abandonat scoala, a 117 parinti/tutori si a 515 membri ai personalului didactic din invatamantul pre-universitar/personal de sprijin si auxiliar din scoli/ persoane din echipe manageriale de la nivelul scolilor din judetele Caras Severin si Mehedinti, in vederea participarii la activitatile proiectului Obiectivul specific 1 este corelat cu activitatile A1.1, A1.2, A3, A5, A6 și A7 din grafic si cu rezultatele corespunzatoare acestor activitati: R1, R2, R6, R9, R11 și R12.

OS2: Reintoarcerea in sistemul de educatie si formare a 600 de tineri/adulti din judetele Caras Severin si Mehedinti, prin dezvoltarea si implementarea unor masuri integrate pentru acestia ce vor consta in programe de tip A doua sansa, programe de formare profesionala, activitati de consiliere si orientare, planuri personalizate de interventie, promovarea beneficiilor aduse de completarea studiilor, sprijin financiar. Obiectivul specific 2 este corelat cu activitatile A1.3, A3, A4, A5, A6 și A7 din grafic si cu rezultatele corespunzatoare acestor activitati: R3, R6, R7, R8, R9, R10, R11 si R12.

OS3: Dezvoltarea competențelor profesionale a 515 membri ai personalului didactic din invatamantul pre-universitar/personal de sprijin si auxiliar din scoli/ persoane din echipe

manageriale de la nivelul scolilor din județele Caras Severin si Mehedinti, prin participarea la 3 programe de formare acreditate si prin facilitarea accesului la seminarii, conferințe, schimburi de bune practici, actiuni inovatoare. Obiectivul specific 3 este corelat cu activitatile A2, A6 și A7 din grafic si cu rezultatele corespunzatoare acestor activitati: R4, R5, R11 și R12.

OS4: Consiliere si educatie parentala pentru 117 persoane parinti/tutori din județele Caras Severin si Mehedinti in vederea facilitarii reintoarcerii in sistemul educationala 600 tineri/adulti din județele Caras Severin si Mehedinti care au abandonat scoala. Obiectivul specific 4 este corelat cu activitatile A3 din grafic si cu rezultatele corespunzatoare acestor activitati: R6.

Astfel, pentru a fi corelate cu activitățile și obiectivele specifice ale proiectului, în realizarea acestui studiu am avut următoarele obiective:

- O1. Identificarea cauzelor obiective care au stat la baza părăsirii timpurii a sistemului de învățământ a beneficiarilor direcți și indirecti ai studiului.
- O2. Identificarea dinamicii motivaționale individuale și sociale care a determinat nevoia de reluare a studiilor.
- O3. Identificarea unor corelații între activitățile de consiliere a carierei și abandonul școlar al beneficiarilor direcți și indirecti ai studiului.

4.2 POPULAȚIA CERCETĂRII

Populația cercetării este reprezentată de cursanții programelor A doua șansă din județele Mehedinți și Caraș-Severin, iar ca beneficiari direcți și indirecti, ce vor forma grupul țintă al proiectului, vor fi persoanele descrise în cadrul OS1. Astfel, dintr-o populația totală implicată ce însumează peste 1000 de persoane, am procedat la eșantionarea⁵ acesteia după cum urmează:

⁵ **Eșantionare:** procedeu statistic de extragere din populația totală supusă cercetării, a unui grup reprezentativ (eșantion) cu aceleași caracteristici socio-demografice.

Eșantionul de 206 persoane a fost calculat pentru un nivel de încredere⁶ de 95% și o eroare de eșantionare⁷ de +/- 3%.

4.3 INSTRUMENTELE CERCETĂRII

Pentru realizarea obiectivelor de mai sus am utilizat ca și instrumente de cercetare:

CHESTIONARUL (Anexa 1)

- Ca și instrument de cercetare, dată fiind și mărimea eșantionului, am ales construirea unui chestionar auto-aplicabil de către respondenți, considerând-o metoda de maximă eficiență în culegerea de date care nu concură un puternic caracter calitativ individual.
- Chestionarul are rolul de a identifica starea inițială a respondenților, atât din punct de vedere atitudinal, cât și al conținutului informațional, cu privire la activitățile de consiliere și orientare a carierei desfășurate în cadrul instituțional al școlii, precum și a gradului de satisfacție al acestora în raport cu activitățile educaționale de care beneficiază în cadrul programului ADȘ.
- Chestionarul este format din două părți:
 1. Partea de conținut, cu rolul de a surprinde nivelul inițial de cunoștințe, atitudini și grad de accesare al serviciilor de consiliere și orientare a carierei în școală; itemii utilizați sunt semideschiși, respondenții având posibilitatea de a selecta din mai multe variante sugerate de răspuns, și de a aduce completări în funcție de opționalitatea personală.
 2. Gradul de satisfacție al respondenților cu privire la serviciile educaționale în ansamblu, cu itemi scalari de la 1 la 5, unde 1 reprezintă insatisfacție totală și 5 satisfacție totală.

⁶ Nivel de încredere: exprima probabilitatea ca valoarea reală a unui indicator să se regăsească în intervalul de încredere.

⁷ Eroare de eșantionare: reprezintă intervalul de valori (eroarea) în care se încadrează un procent calculat pe baza eșantionului în Populația Totală.

- Datele obținute au fost introduse într-o bază electronică de date și interpretate cantitativ și calitativ, concluziile regăsindu-se în cap. V. al prezentului studiu.

FOCUS GROUP

- În vederea surprinderii aspectelor calitative conexe activităților de consiliere și educare a carierei, am organizat 2 Focus-Group-uri (unul în fiecare județ), la care au participat 20 de persoane, și a avut rolul de a contura o analiză internă profundă a programelor educaționale parcurse de beneficiari, și a particularităților individuale ale acestora din punct de vedere al dinamicii motivaționale vis-a-vis de educație.
- Datele culese cu ajutorul acestui instrument, pe baza unui ghid de focus-group au fost corelate cu datele obținute prin aplicarea chestionarelor, pentru a genera o imagine cat mai realistă a serviciilor educaționale vizate în proiect.

4.4 VARIABILELE CERCETĂRII

- **Socio-demografice:**

1. Vârstă: vârsta respondenților, exprimată în ani împliniți.
2. Gen: exprimat prin masculin și feminin.
3. Mediul de rezidență: exprimat în funcție de domiciliul respondenților, prin urban și rural.

- **Specifice cercetării:**

- ✓ **Informarea, promovarea și accesarea serviciilor educaționale:**

1. Ponderea activităților de consiliere în cadrul școlilor/ Participarea la activitățile de consiliere și educaționale în general.
2. Modalitățile de accesare a serviciilor de consiliere în cadrul școlii (în general) și a serviciilor de consiliere și educare a carierei (în particular).

3. Nivelul promovării serviciului de consiliere și educare a carierei la nivelul școlii.
4. Nivelul accesării serviciilor de consiliere și educare a carierei în cadrul școlii.
5. Gradul în care serviciul de consiliere este asociat cu acțiuni concrete.

✓ **Rolul consilierii și educării carierei în cadrul serviciilor educaționale:**

1. Atitudinea față de serviciile educaționale ADȘ și de consiliere și educare a carierei (scală de atitudini)
2. Nivelul percepției legăturii dintre consilierea și educarea carierei și gradul de interes față de educație.
3. Percepția utilității/eficienței/influenței serviciului de consiliere și educarea carierei pentru viitoarea carieră a elevilor.
4. Ponderea serviciilor de consiliere și educare a carierei în cadrul serviciilor educaționale furnizate în școală

✓ **Variabile specifice Consilierii Carierei:**

1. Metode și tehnici aplicate în consilierea și educarea carierei (instrumente, TIC, model teoretic, strategii utilizate).
2. Nivelul folosirii de tehnici extrașcolare și nonformale pentru eficiența serviciului de consiliere și educare a carierei (practică, parteneriate, voluntariat, sectorul ONG etc...).

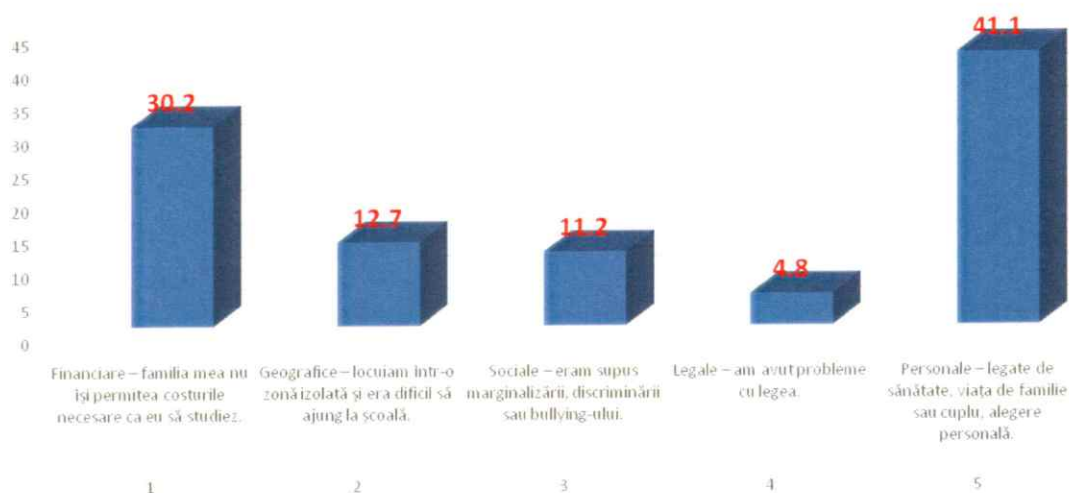

CAPITOLUL 5. ANALIZA ȘI INTERPRETAREA DATELOR. CONCLUZII

Q1. Motivele care au stat la baza abandonării inițiale a studiilor, au fost:

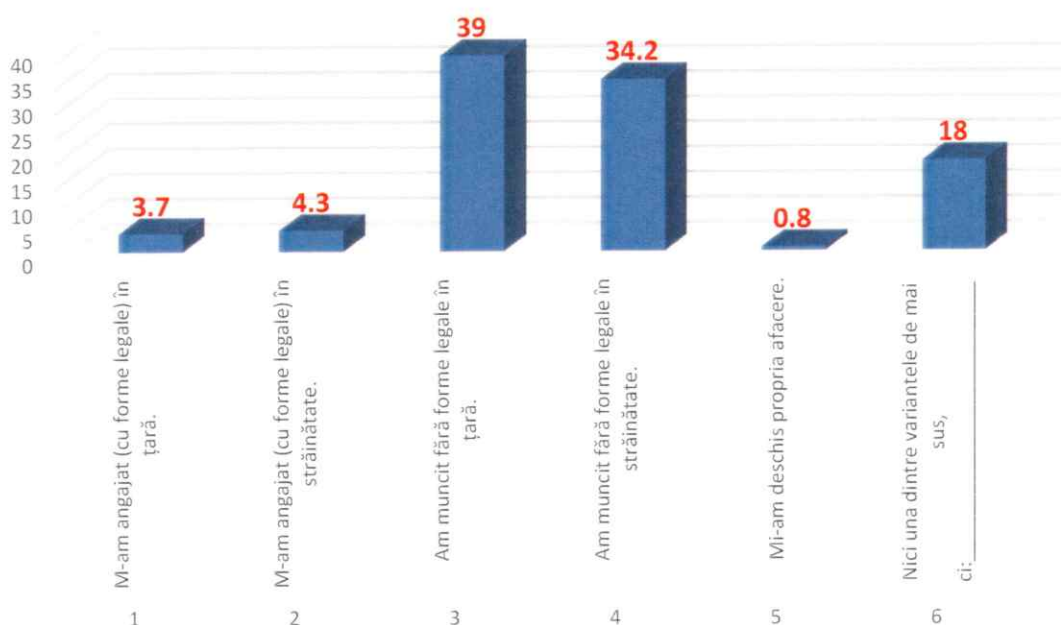
Q1. Motivele care au stat la baza abandonării inițiale a studiilor, au fost:

După cum se poate observa din graficul de mai sus, 41,1% dintre respondenți au abandonat școala din motive personale, legate de sănătate sau viața de familie, ori din motive de alegere intrapersonală, fără legătură cu aspectele social financiare, care au determinat abandonul pentru 30,2% din cei chestionați, respective 11,2%.

Principala cauză care se pare că determină o persoană să renunțe la educație, este nu neapărat de natură socială sau economică, ci mai degrabă de natură personală, legată de o atitudine negativă sau în cel mai bun caz neutră, față de școală și educație în general.

Dacă la nivel individual, în familie și în școală, elevul este determinat la cultivarea unei atitudini de acceptare, apreciere și valorizare a educației, șansele ca acesta să abandoneze școala sunt cu mult diminuate, chiar și în ciuda unor variabile independente cum ar fi situația financiară, social-culturală, amplasarea geografică, etc...

Q2. Ce ai făcut în perioada de după ce ai abandonat școala:

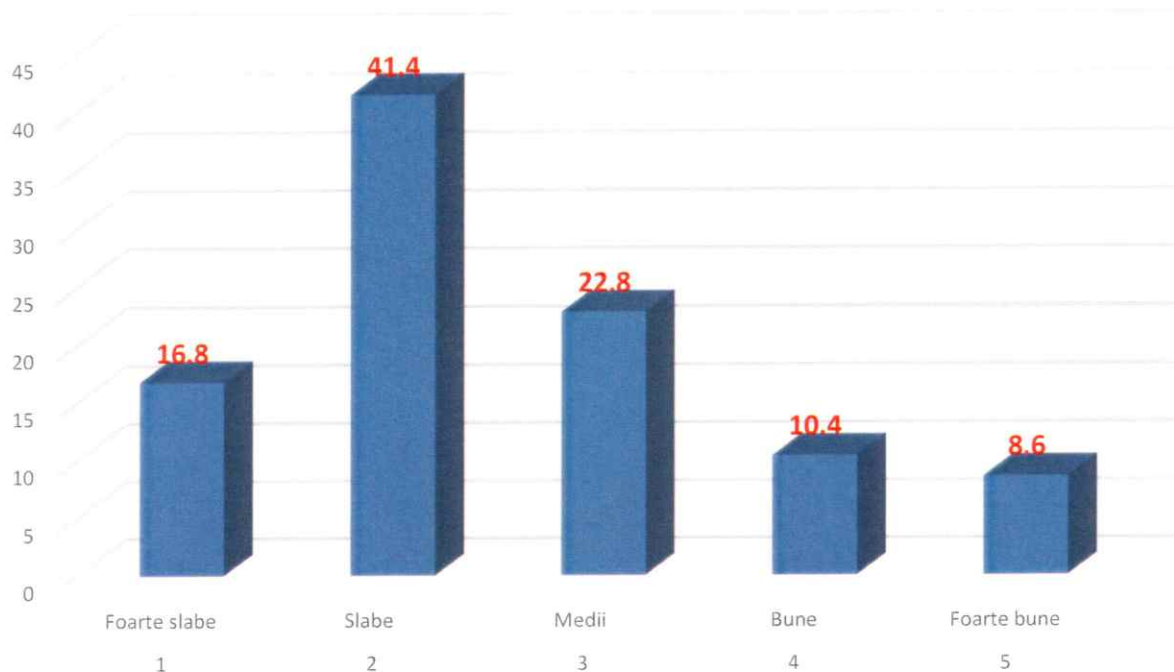

Q2. Ce ai făcut în perioada de după ce ai abandonat școala:

Abandonul școlar și statutul de persoană neocupată pe piața muncii, sunt interconectate, și în foarte multe cazuri se autodetermină. Un număr foarte mic dintre cei chestionați – aprox. 4%, au muncit cu forme legale, în țară sau străinătate, așa cum reiese din graficul de mai sus. Marea majoritate, respectiv 39%, au muncit fără forme legale, atât în țară, cât și în străinătate. Așa cum arătam mai sus, cele două statusuri – cel de persoană fără studii finalizate, și cel de persoană neocupată, sunt puternic interconectate, mulți angajatori refuzând întocmirea de forme legale de angajare, tocmai din motivul lipsei studiilor.

Un procent foarte mic, respectiv 0,8% dintre respondenți, au pus în practică abilități antreprenoriale, și au deschis o afacere proprie după ce au abandonat școala. Majoritatea celor aflați în această situație, au menționat că au resimțit în activitatea lor antreprenorială, lacunele educaționale pe care nu și le-au însușit în școală, fapt ce i-a și determinat pe mulți să se reîncadreze în mediul academic formal.

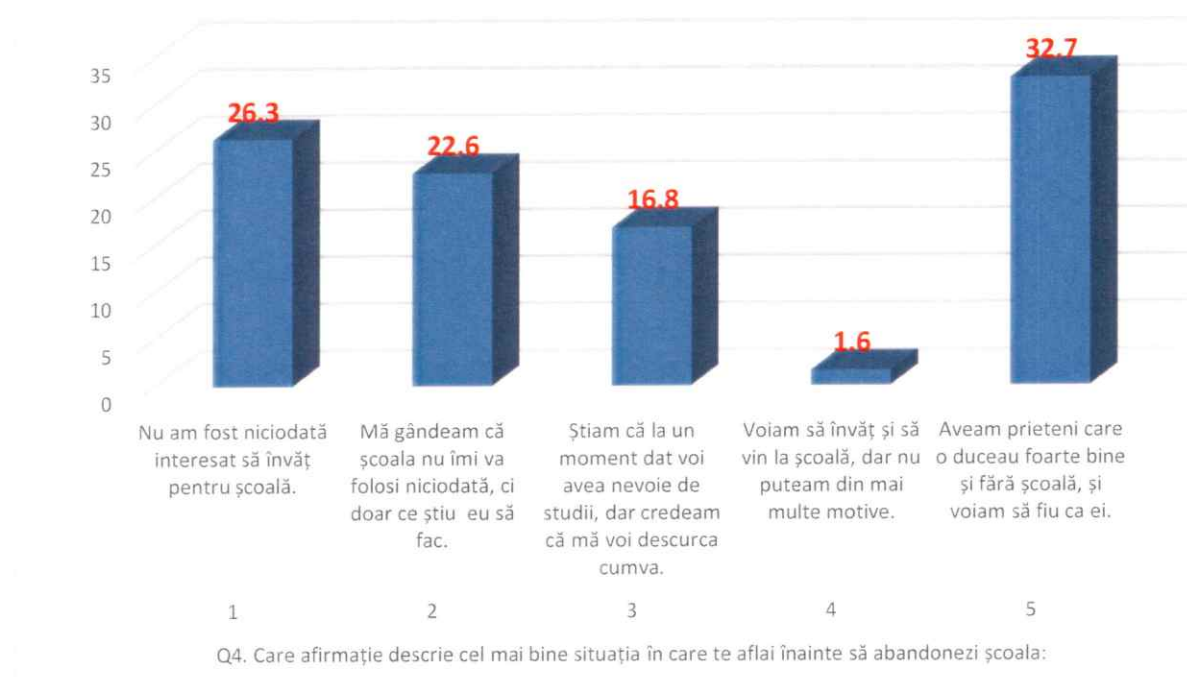
Q3. Înainte de a abandona școala, cum erau rezultatele tale școlare:

Q3. Înainte de a abandona școala, cum erau rezultatele tale școlare:

Așa cum am menționat și la Q1, motivația personală, și atitudinea ostilă față de educație sunt principalii factori declanșatori ai abandonului, astfel încât rezultatele școlare, de orice natură, nu pot fi încadrate ca factori direcți de risc, sub raport motivational. Este adevărat că din punct de vedere formal, rezultatele academice pot influența parcursul educational al unui individ, dar nu contribuie în mod direct la decizia de a abandona școala. Astfel, dacă analizăm tabelul de mai sus, observăm că aproximativ 57% din respondenții care au abandonat școala au avut rezultate școlare slabe, în raport cu 43% care au abandonat desi rezultatele erau bune sau medii.

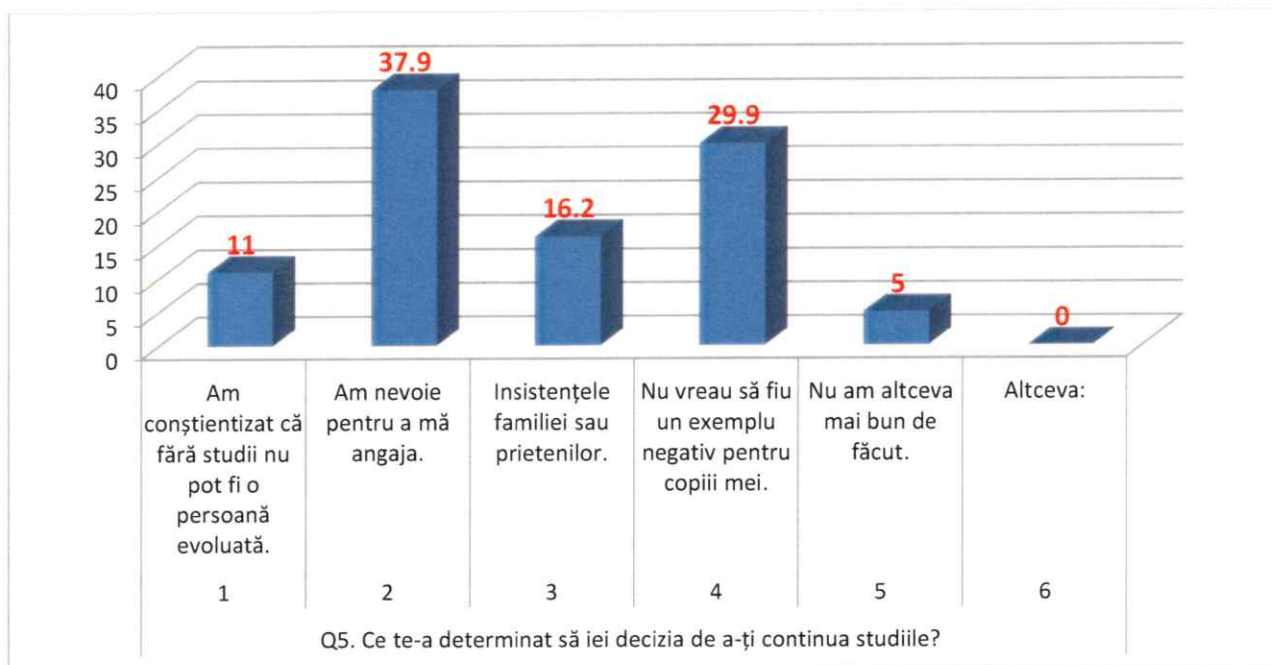
Q4. Care afirmație descrie cel mai bine situația în care te aflai înainte să abandonezi școala:

Înainte de a abandona școala 32,7% dintre participanții la studiu aveau prieteni care *o duceau foarte bine și fără școală, și voiau să fie ca ei*. O atitudine pozitivă și stabilă față de educație, construită în familie sau în școală, ar fi putut reduce cu mult numărul elevilor care, furați de mirajul reușitei prietenilor fără școală, au abandonat studiile pentru a le urma exemplul. Un procent covârșitor de mare – peste 80% din respondenți, regretă decizia și blamează modelele greșite adoptate.

Pentru 26,3% dintre participanții la studiu, școala nu a fost niciodată un obiectiv, un scop în viață, de aceea au ales răspunsul "Nu am fost niciodată interesat să învăț pentru școală". În acest sens, este vital ca școală să dezvolte programe și activități de educare a conștiinței și conștientizării importanței educației în dezvoltarea individuală și socioprofesională a elevilor.

Q5. Ce te-a determinat să iei decizia de a-ți continua studiile?

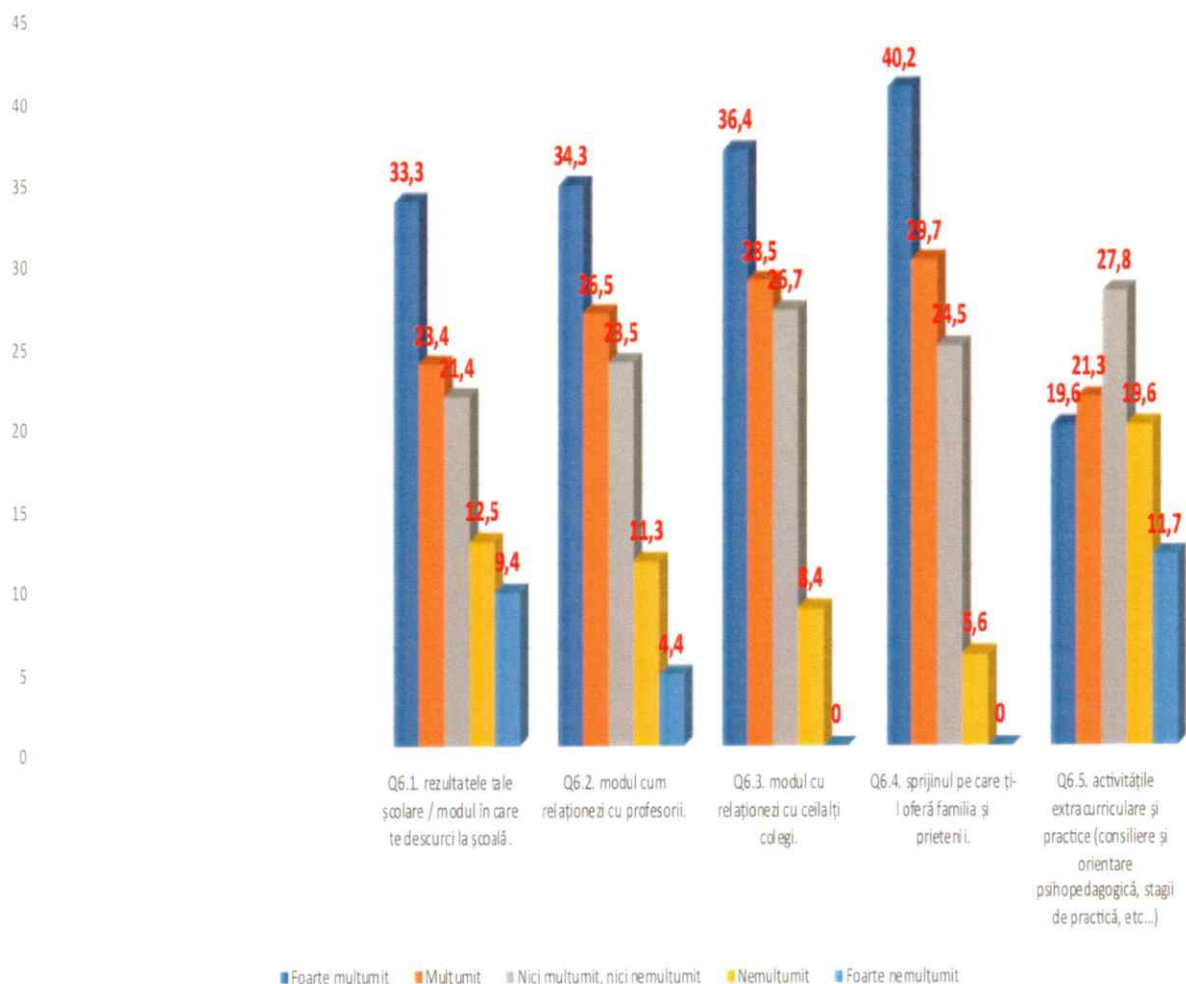
Pentru 37,9% dintre respondenți nevoia de a se angaja reprezintă un motiv întemeiat pentru a-și continua studiile.

29,9% dintre respondenți ar vrea să-și continue studiile/doresc să continue studiile deoarece nu vor să fie un exemplu negativ pentru copiii lor.

Se poate observa cu ușurință o tendință îmbucurătoare de personalizare și internalizare a dinamicii motivaționale pentru reluarea studiilor. Un procent destul de mare de respondenți aleg să se reîncadreze în activitatea educațională din motive de dezvoltare personală și de întregire a propriilor competențe, ci nu neapărat constrânși de anumite conjuncturi socio-economice. Cu toate acestea, presiunea de pe piața muncii, rămâne principalul factor motivațional de reluare a studiilor.

Cercetările arată că în următorii 10 ani, anul 2030 ca orizont temporal, doar o persoană din 10 fără studii, va reuși să se angajeze.

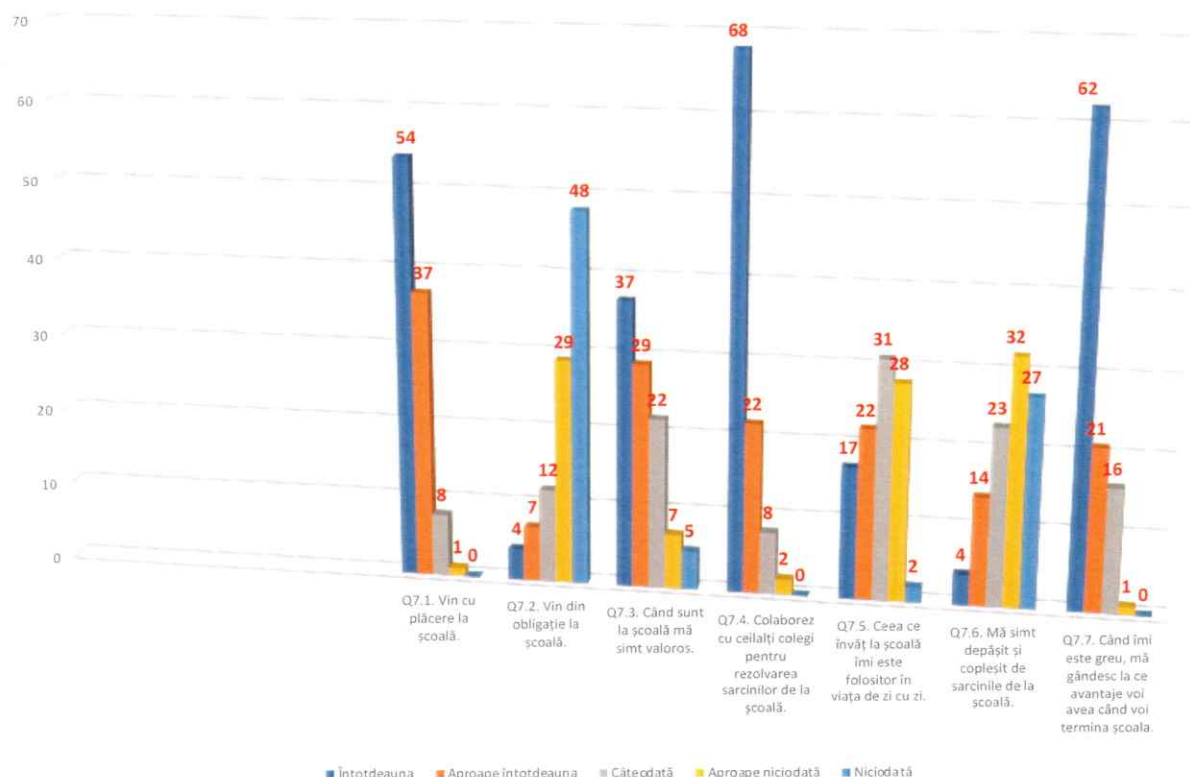
Q6. În prezent, cât de mulțumit ești de:

Odată reintegrați în sistemul de învățământ, și conștientizând importanța educației, gradul de satisfacție al beneficiarilor cu privire la serviciile educaționale, este foarte ridicat, cu procente cumulative ce depășesc 70%.

Dintre acestea, cel mai mic procent îl obțin serviciile de consiliere și orientare în carieră, stagiile de practică și activitățile extracurriculare, cu 19,6% dintre respondenți, ce se declară foarte mulțumiți.

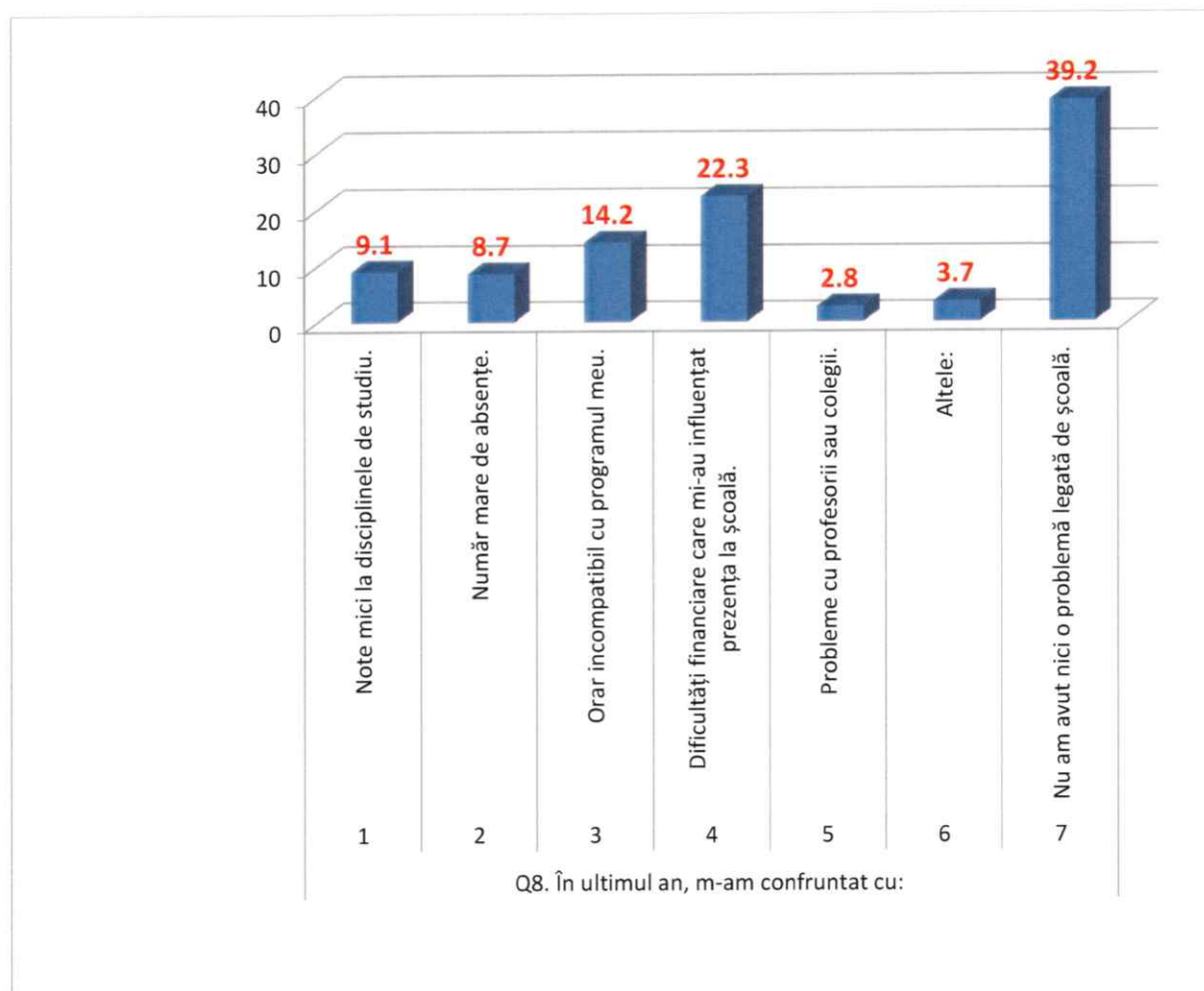
Q7. Referitor la activitatea ta educațională actuală, evaluează fiecare dintre afirmațiile de mai jos:

Corelând puternic cu întrebarea anterioară, și rezultatele de la acest item relevă o atitudine pozitivă a respondenților față de educație, un grad ridicat de satisfacție față de relațiile cu profesorii și colegii, și o puternică motivație de anticipare cu privire la finalizarea cu succes a studiilor.

Practic, această întrebare arată faptul că motivația elevilor/cursanților ADȘ, odată reintegrați în sistemul educațional, tinde să devină intrinsecă.

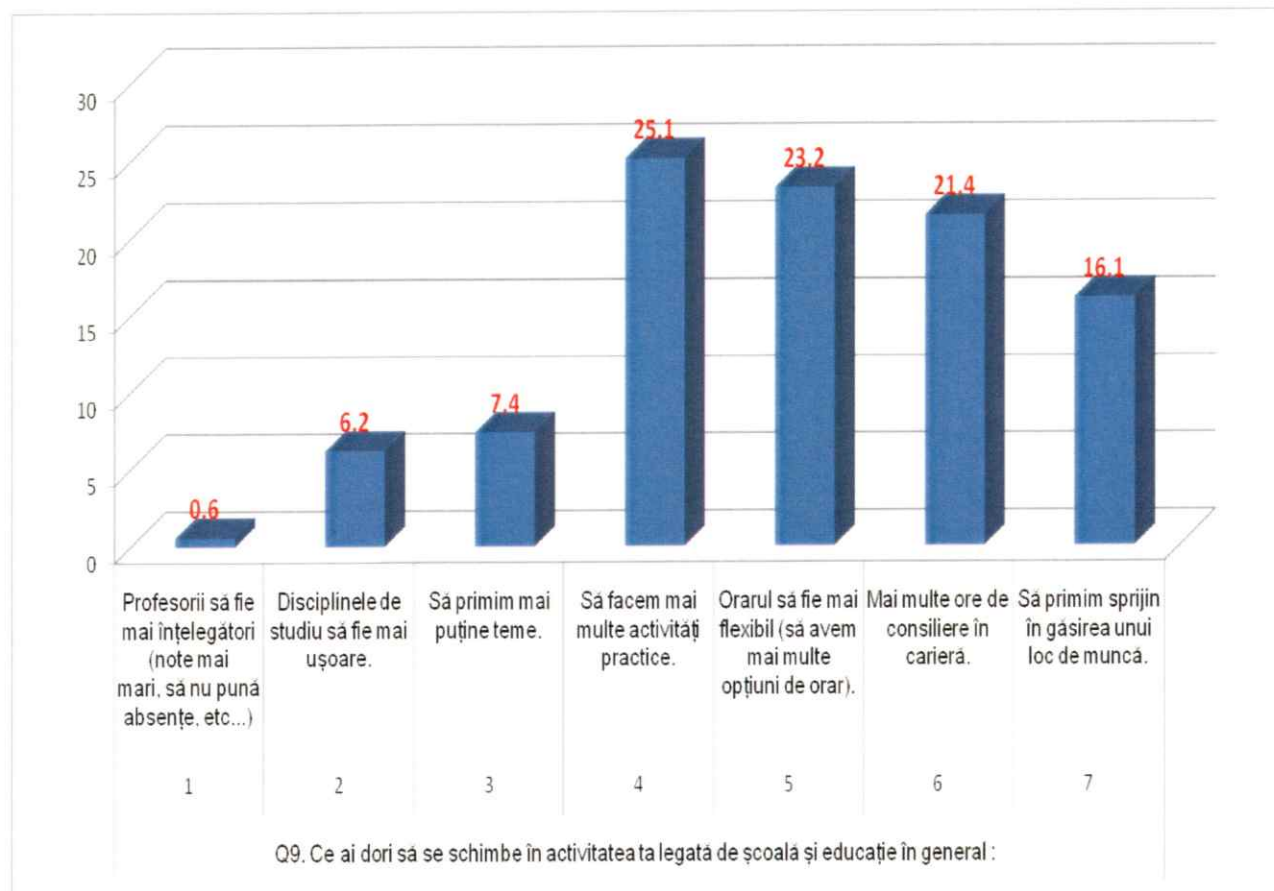
Q8. În ultimul an, m-am confruntat cu:

Dificultățile financiare și lipsa timpului sunt în continuare principalele probleme și factori de risc cu care se confruntă respondenții prezentului studiu: 22,3% dintre participanții la studiu au avut în ultimul an dificultăți financiare care i-au influențat prezența la școală, iar 14,2% au întâmpinat dificultăți legate de organizarea timpului.

Cu toate acestea, în ultimul an 39,2% dintre participanții la studiu nu au avut nici o problemă legată de școală, sau legată de viața socială, care să interfereze cu activitatea educațională.

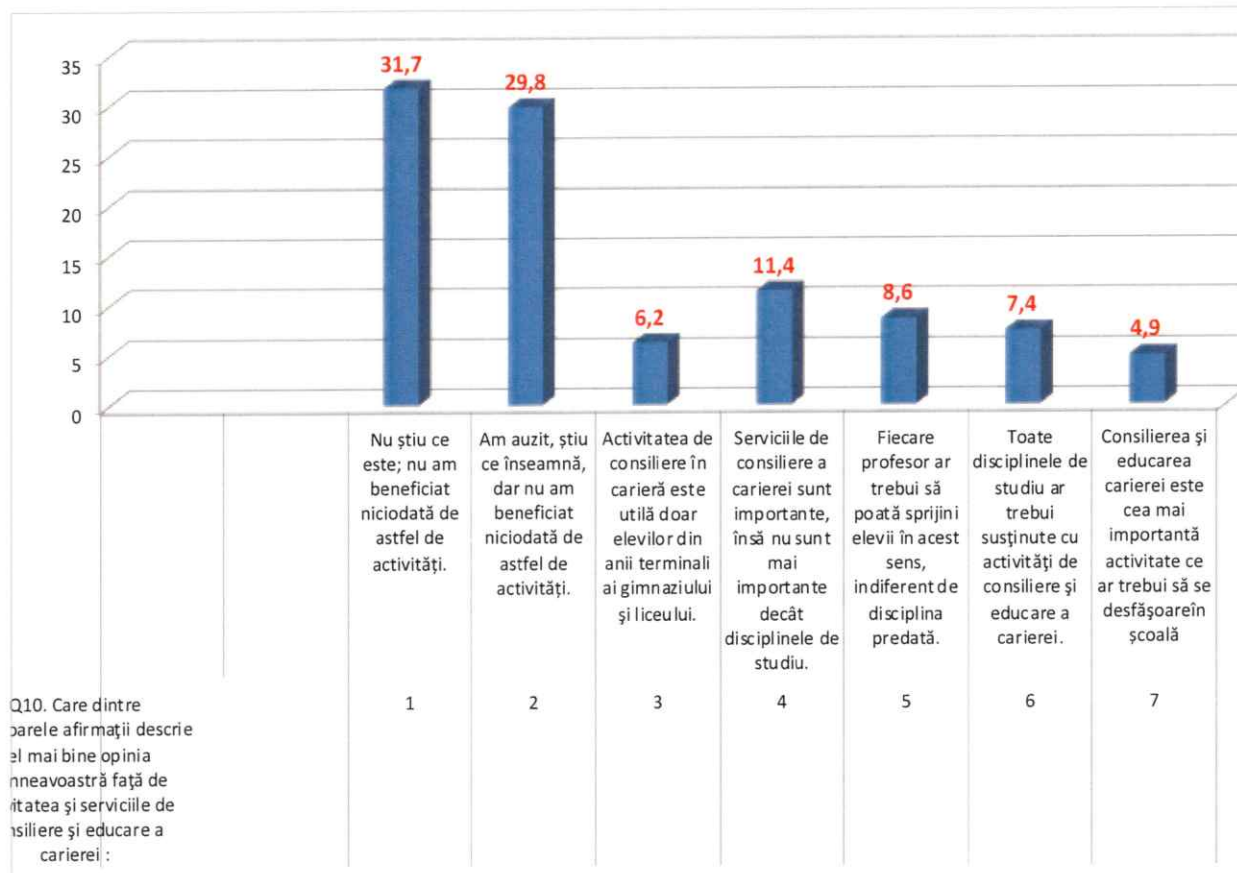
Q9. Ce ai dori să se schimbe în activitatea ta legată de școală și educație în general :

Așteptările celor chestionați legate de serviciile educaționale de care beneficiază, sunt legate de creșterea ponderii activităților practice – 25,1%, a activităților de consiliere în carieră – 21,4%, și de o mai mare flexibilitate a orarului de studiu – 23,2%.

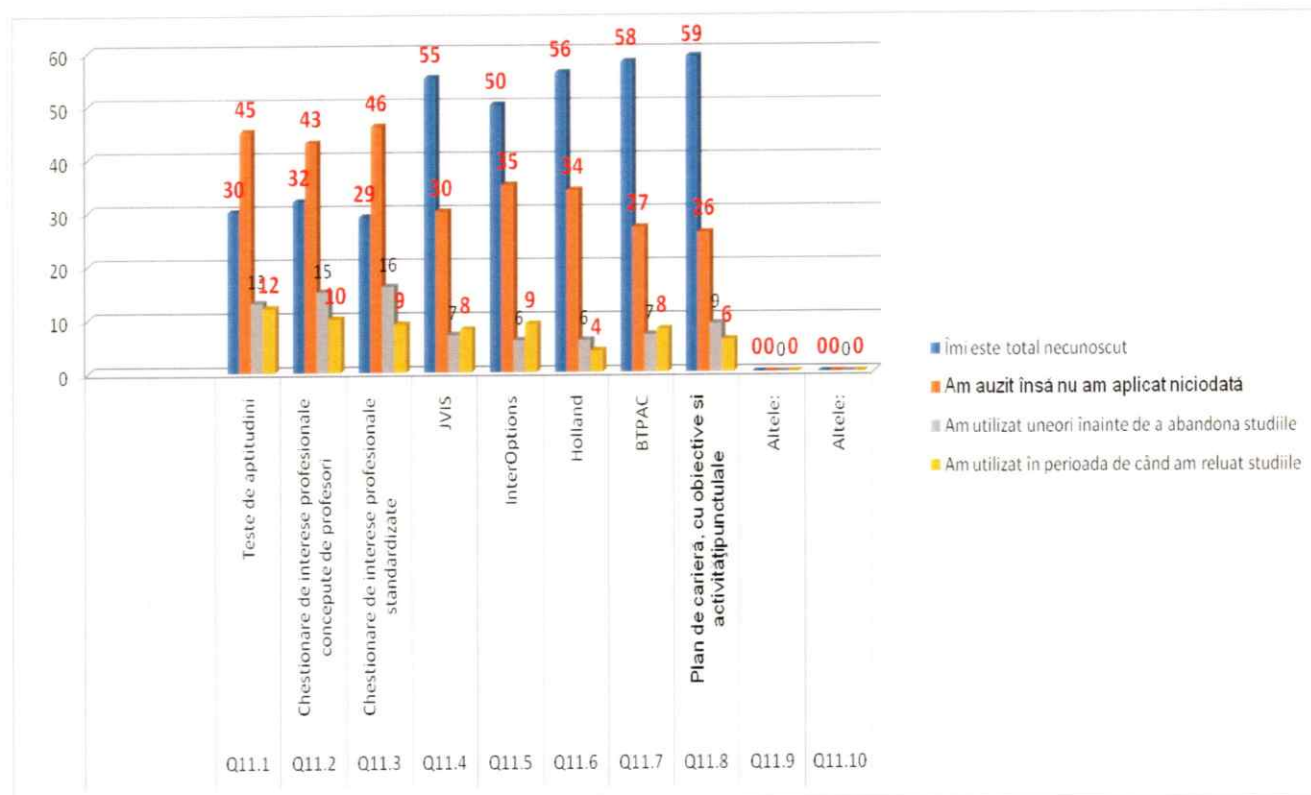
Sprijinul oferit de școală în găsirea unui loc de muncă – așteptare de la 16,1% din respondenți, este și trebuie să fie indirect, prin formarea competențelor necesare elevului, dar și prin capacitatea acestuia la un bun management al carierei.

Q10. Care dintre următoarele afirmații descrie cel mai bine opinia dumneavoastră față de activitatea și serviciile de consiliere și educare a carierei :

Având în vedere statutul de persoană care a abandonat studiile al respondenților, este de la sine înțeles că există un deficit sever în ceea ce privește activitatea de consiliere în carieră. Astfel, peste 70% dintre cei chestionați nu au interacționat deloc, sau doar au auzit de astfel de servicii, deși necesitatea acestora este evidentă, prin însăși efectele deja produse în plan educational pentru indivizi.

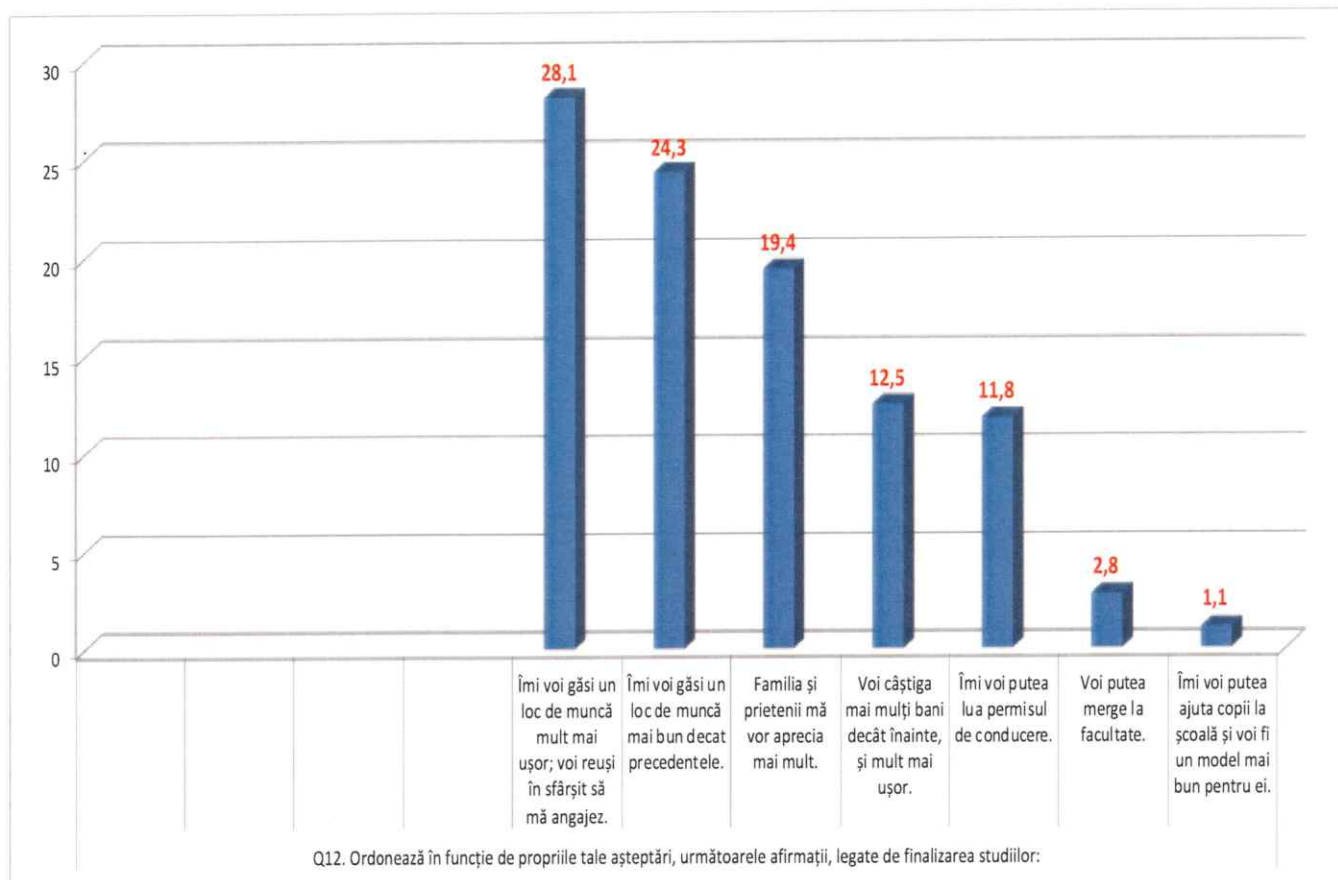
Q11. Dintre instrumentele specifice de consiliere și educare a carierei enumerate mai jos, alegeți varianta care vă caracterizează cel mai bine nivelul de cunoaștere și experiență:

În perfectă corelație cu itemul anterior, activitățile punctuale de consiliere a carierei, precum și instrumentele specifice de lucru, sunt total necunoscute pentru respondenții studiului, în procente ce ating 60%.

Este îmbucurător faptul că de la reluarea studiilor, 10 – 12% dintre respondenți, au luat contact direct cu astfel de instrumente, și le consideră de utilitate maximă în gestionarea viitoarei cariere.

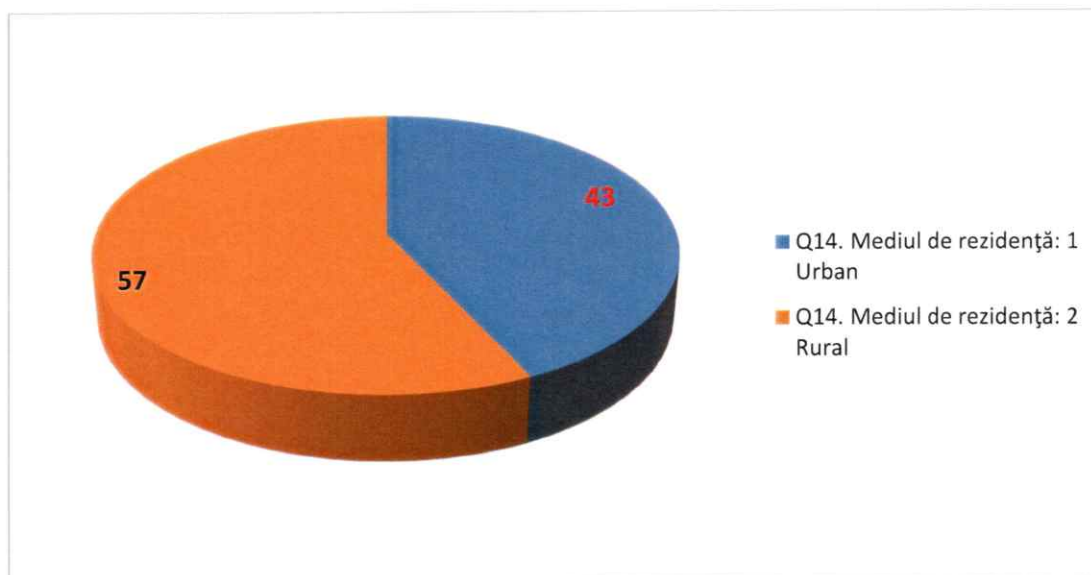
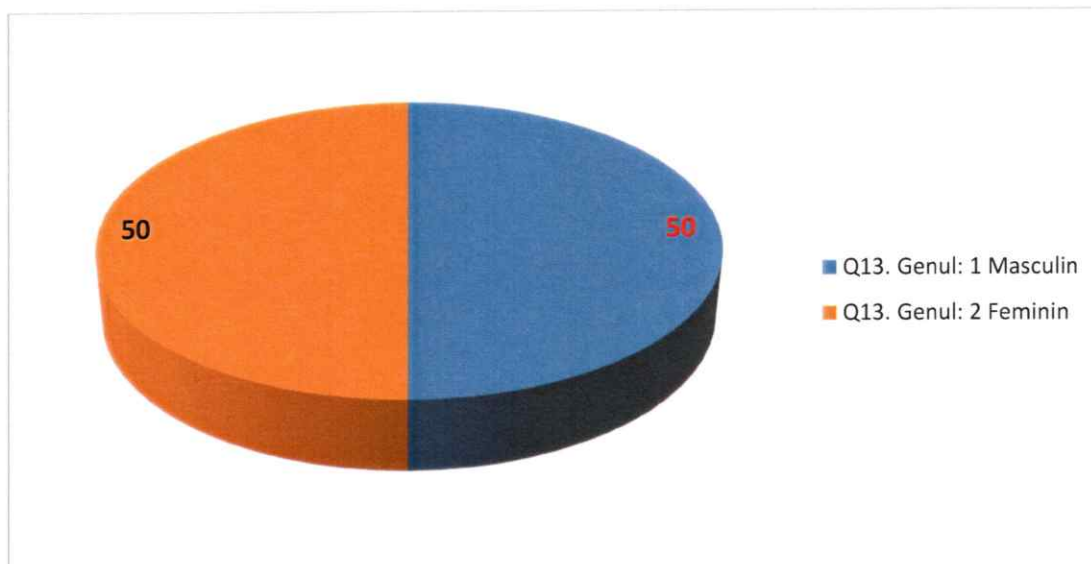
Q12. Ordonează în funcție de propriile tale așteptări, următoarele afirmații, legate de finalizarea studiilor:

Ca și finalitate educațională, și deziderat personal, 28,1% dintre cei chestionați speră să își găsească un loc de muncă, 24,3% consideră că pot găsi un loc de muncă mai bun, și își vor putea câștiga traiul mai ușor, în timp ce 19,4% așteaptă aprecierea familiei pentru reușita personală de a finaliza studiile.

Doar 2,8% dintre respondenți doresc să continue studiile și să accedă către învățământul superior.

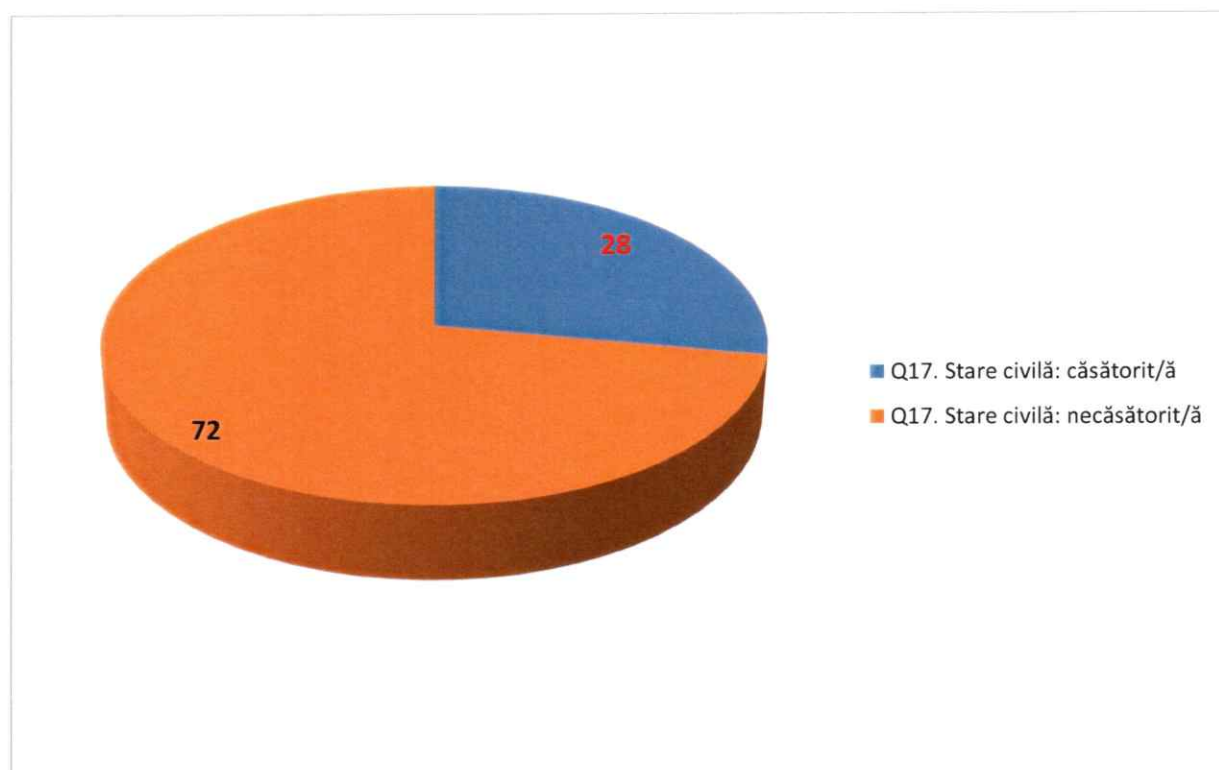
Eșantionul construit a fost unul omogen, care a respectat particularitățile indicate ale populației cercetării:

Elementele de stare civilă reprezintă un factor destul de interesant în dinamica persoanlă a educației si a abandonului școlar.

Aceasta poate fi un factor de risc – pentru persoanele care se angajează într-o relație conjugală, oficială sau nu, sau poate fi un factor motivațional foarte puternic pentru completarea studiilor – rușinea față de partener, dorința de a fi un model pentru copii, de a-i putea sprijini în activitatea educațională, etc..., sunt doar câteva elemente relevate de prezentul studiu.

În ceea ce privește situația eșantionului de cercetare prezent, 28% dintre respondenți sunt căsătoriți, iar un procent foarte mare dintre aceștia – peste 72% (cross tab), au menționat că familia a fost un factor motivațional foarte puternic pentru reluarea studiilor.

ANEXA 1.

Programul Operational Capital Uman 2014-2020

Axa prioritara 6 - Educație și competențe;

Prioritatea de investiții – 10.i. Reducerea și prevenirea abandonului școlar timpuriu și promovarea accesului egal la învățământul preșcolar, primar și secundar de calitate, inclusiv la cursuri de învățare formale, nonformale și informale pentru reintegrarea în educație și formare

Proiect: Cod apel: POCU/665/6/23 Cod proiect 135363

Titlul proiectului Abilitati Dobandite prin Scoala in judetele Caras-Severin si Mehedinti

Beneficiar: Inspectoratul Școlar Județean Caras Severin

CHESTIONAR DE EVALUARE A RISCURILOR DE ABANDON ȘCOLAR ȘI IMPLICAȚII SOCIO-EDUCAȚIONALE

Prin intermediul acestui chestionar dorim să realizăm o imagine de ansamblu asupra factorilor de risc care au determinat abandonul dvs. școlar, și nevoile prezente privind serviciile educaționale. Chestionarul este anonim, și nu are nici o implicație personală, motiv pentru care vă rugăm să oferiți răspunsuri care reflectă cât mai fidel situația reală din școala dvs.

Vă rugăm să răspundeți la toate întrebările chestionarului încercuind cifra corespunzătoare fiecărui răspuns. VĂ MULȚUMIM!

Q1. Motivele care au stat la baza abandonării inițiale a studiilor, au fost:

Mai multe variante de răspuns!

1	Financiare – familia mea nu îmi permitea costurile necesare ca eu să studiez.
2	Geografice – locuiam într-o zonă izolată și era dificil să ajung la școală.
3	Sociale – eram supus marginalizării, discriminării sau bullying-ului.
4	Legale – am avut probleme cu legea.
5	Personale – legate de sănătate, viața de familie sau cuplu, alegere personală.

Q2. Ce ai făcut în perioada de după ce ai abandonat școala:

O singură variantă de răspuns!

1	M-am angajat (cu forme legale) în țară.
2	M-am angajat (cu forme legale) în străinătate.
3	Am muncit fără forme legale în țară.
4	Am muncit fără forme legale în străinătate.
5	Mi-am deschis propria afacere.
6	Nici una dintre variantele de mai sus, ci: _____

Q3. Înainte de a abandona școala, cum erau rezultatele tale școlare:

O singură variantă de răspuns!

1	Foarte slabe
2	Slabe
3	Medii
4	Bune
5	Foarte bune

Q4. Care afirmație descrie cel mai bine situația în care te aflai înainte să abandonezi școala:

O singură variantă de răspuns!

1	Nu am fost niciodată interesat să învăț pentru școală.
2	Mă gândeam că școala nu îmi va folosi niciodată, ci doar ce știu eu să fac.
3	Știam că la un moment dat voi avea nevoie de studii, dar credeam că mă voi descurca cumva.
4	Voiam să învăț și să vin la școală, dar nu puteam din mai multe motive.
5	Aveam prieteni care o duceau foarte bine și fără școală, și voiam să fiu ca ei.

Q5. Ce te-a determinat să iei decizia de a-ți continua studiile?

Mai multe variante de răspuns!

1	Am conștientizat că fără studii nu pot fi o persoană evoluată.
2	Am nevoie pentru a mă angaja.
3	Insistențele familiei sau prietenilor.
4	Nu vreau să fiu un exemplu negativ pentru copiii mei.
5	Nu am altceva mai bun de făcut.
6	Altceva: _____

Q6. În prezent, cât de mulțumit ești de:

O singură variantă de răspuns pe linie!

Q6.1. rezultatele tale școlare / modul în care te descurci la școală.

Q6.2. modul cum relaționezi cu profesorii.

Q6.3. modul cu relaționezi cu ceilalți colegi.

Q6.4. sprijinul pe care ți-l oferă familia și prietenii.

Q6.5. activitățile extracurriculare și practice (consiliere și orientare psihopedagogică, stagii de practică, etc...)

Foarte mulțumit	Mulțumit	Nici mulțumit, nici nemulțumit	Nemulțumit	Foarte nemulțumit
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

Q7. Referitor la activitatea ta educațională actuală, evaluează fiecare dintre afirmațiile de mai jos:

O singură variantă de răspuns pe linie!

Q7.1. Vin cu plăcere la școală.

Q7.2. Vin din obligație la școală.

Q7.3. Când sunt la școală mă simt valoros.

Q7.4. Colaborez cu ceilalți colegi pentru rezolvarea sarcinilor de la școală.

Q7.5. Ceea ce învăț la școală îmi este folositor în viața de zi cu zi.

Q7.6. Mă simt depășit și copleșit de sarcinile de la școală.

Q7.7. Când îmi este greu, mă gândesc la ce avantaje voi avea când voi termina școala.

Întotdeauna	Aproape întotdeauna	Câteodată	Aproape niciodată	Niciodată
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

Q8. În ultimul an, m-am confruntat cu:

Mai multe variante de răspuns!

- 1 Note mici la disciplinele de studiu.
- 2 Număr mare de absențe.
- 3 Orar incompatibil cu programul meu.
- 4 Dificultăți financiare care mi-au influențat prezența la școală.
- 5 Probleme cu profesorii sau colegii.
- 6 Altele:
- 7 Nu am avut nici o problemă legată de școală.

Q9. Ce ai dori să se schimbe în activitatea ta legată de școală și educație în general :

Mai multe variante de răspuns!

- 1 Profesorii să fie mai înțelegători (note mai mari, să nu pună absențe, etc...)
- 2 Disciplinele de studiu să fie mai ușoare.
- 3 Să primim mai puține teme.
- 4 Să facem mai multe activități practice.
- 5 Orarul să fie mai flexibil (să avem mai multe opțiuni de orar).
- 6 Mai multe ore de consiliere în carieră.
- 7 Să primim sprijin în găsirea unui loc de muncă.

Q10. Care dintre următoarele afirmații descrie cel mai bine opinia dumneavoastră față de activitatea și serviciile de consiliere și educare a carierei :

O singură variantă de răspuns!

1	Nu știu ce este; nu am beneficiat niciodată de astfel de activități.
2	Am auzit, știu ce înseamnă, dar nu am beneficiat niciodată de astfel de activități.
3	Activitatea de consiliere în carieră este utilă doar elevilor din anii terminali ai gimnaziului și liceului.
4	Serviciile de consiliere a carierei sunt importante, însă nu sunt mai importante decât disciplinele de studiu.
5	Fiecare profesor ar trebui să poată sprijini elevii în acest sens, indiferent de disciplina predată.
6	Toate disciplinele de studiu ar trebui susținute cu activități de consiliere și educare a carierei.
7	Consilierea și educarea carierei este cea mai importantă activitate ce ar trebui să se desfășoare în școală

Q11. Dintre instrumentele specifice de consiliere și educare a carierei enumerate mai jos, alegeți varianta care vă caracterizează cel mai bine nivelul de cunoaștere și experiență:

Pentru fiecare instrument în parte încercuiți pe coloanele cu cifrele 1 – 4 varianta care vi se potrivește cel mai bine!

		Îmi este total necunoscut	Am auzit însă nu am aplicat niciodată	Am utilizat uneori înainte de a abandona studiile	Am utilizat în perioada de când am reluat studiile
Q11.1	Teste de aptitudini	1	2	3	4
Q11.2	Chestionare de interese profesionale concepute de profesori	1	2	3	4
Q11.3	Chestionare de interese profesionale standardizate	1	2	3	4
Q11.4	JVIS	1	2	3	4
Q11.5	InterOptions	1	2	3	4
Q11.6	Holland	1	2	3	4
Q11.7	BTPAC	1	2	3	4
Q11.8	Plan de carieră, cu obiective și activități punctuale	1	2	3	4
Q11.9	Altele:	1	2	3	4
Q11.10	Altele:	1	2	3	4

Q12. Ordonează în funcție de propriile tale așteptări, următoarele afirmații, legate de finalizarea studiilor:

Ordonează de la 1 la 7, unde 1 este cea mai importantă, și 7 cea mai puțin importantă, următoarele variante de răspuns! După finalizarea studiilor:

	Îmi voi găsi un loc de muncă mult mai ușor; voi reuși în sfârșit să mă angajez.
	Îmi voi găsi un loc de muncă mai bun decât precedentele.
	Familia și prietenii mă vor aprecia mai mult.
	Voi câștiga mai mulți bani decât înainte, și mult mai ușor.
	Îmi voi putea lua permisul de conducere.
	Voi putea merge la facultate.
	Îmi voi putea ajuta copii la școală și voi fi un model mai bun pentru ei.

Q12. Vârsta:

Q13. Genul:

- 1 Masculin
2 Feminin

Q14. Mediul de rezidență:

- 1 Urban
2 Rural

Q15. Clase absolvite înainte de ADS:

Q16. Vârsta la care am reluat școala:

Q17. Stare civilă:

VĂ MULȚUMIM!

